

“МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА

**Консолидовани финансијски извјештаји
за годину која се завршава 31. децембра
2021. године**

и

Извјештај независног ревизора

САДРЖАЈ

Страна

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

1 - 5

КОНСОЛИДОВАНИ ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ

Консолидовани извјештај о добитку и губитку и осталом укупном резултату	6
Консолидовани извјештај о финансијском положају	7
Консолидовани извјештај о промјенама у капиталу	8
Консолидовани извјештај о новчаним токовима	9
Напомене уз консолидоване финансијске извјештаје	10 - 62

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

АКЦИОНАРИМА И УПРАВНОМ ОДБОРУ “МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА

Мишљење

Извршили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извјештаја “Мтел” а.д. Бања Лука и његових зависних друштава (заједно у даљем тексту “Група”), који обухватају консолидовани извјештај о финансијском положају на дан 31. децембра 2021. године и консолидовани извјештај о добитку и губитку и осталом укупном резултату, консолидовани извјештај о промјенама у капиталу и консолидовани извјештај о новчаним токовима за годину која се завршава на тај дан, као и напомене уз консолидоване финансијске извјештаје, укључујући и преглед значајних рачуноводствених политика.

По нашем мишљењу, приложени консолидовани финансијски извјештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијску позицију Групе на дан 31. децембра 2021. године, као и резултате њеног пословања и токове готовине за годину која се завршава на тај дан у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања (МСФИ).

Основа за мишљење

Ревизију смо извршили у складу са Међународним стандардима ревизије (МСР). Наше одговорности у складу са тим стандардима детаљније су описане у одјелу нашег извјештаја *Одговорности ревизора за ревизију консолидованих финансијских извјештаја*. Ми смо независни у односу на Групу у складу са *Кодексом етике за професионалне рачуновође* Одбора за међународне етичке стандарде за рачуновође (*ИЕСБА Кодекс*) и испунили смо наше етичке одговорности у складу са ИЕСБА Кодексом. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбјеђују основу за изражавање нашег мишљења.

Кључна питања ревизије

Кључна питања ревизије су она питања која су, по нашем професионалном просуђивању, била од највећег значаја у нашој ревизији консолидованих финансијских извјештаја текућег периода. Ова питања су обрађена у контексту ревизије консолидованих финансијских извјештаја у цјелини, као и у формирању нашег мишљења о њима и ми не изражавамо посебно мишљење о овим питањима.

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

АКЦИОНАРИМА И УПРАВНОМ ОДБОРУ “МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА (Наставак)

Кључна питања ревизије (Наставак)

Кључно питање ревизије	Примјењене процедуре ревизије
1. Признавање прихода (тачност евидентирања прихода због сложености информационих система за генерисање прихода од извршених услуга) Напомена 5. уз консолидоване финансијске извјештаје	Процјенили смо најважније ИТ системе Групе за евидентирање оствареног саобраћаја, тарифирање цијена и фактурисање услуга купцима и спровели тестове релевантних контрола над овим системима, тестирали смо релевантне контроле над преносом података из одговарајућих информационих система у главну књигу, као и контроле над процесом плаћања рачуна од стране купаца и процесом рјешавања жалбених захтјева купаца. На бази узорка смо тестирали усаглашеност цијена и услова попушта на фактурама купаца са важећим цјеновником и условима попушта.
Постоји инхерентни ризик у вези са тачношћу признатих прихода од извршених услуга који произилази из сложености информационих система (ИТ) Групе преко којих се мјери остварени саобраћај, тарифирање цијена, одобрени бесплатни саобраћај и остали попусти у процесу генерисања прихода. На бази спроведених процедура, нисмо идентификовали значајне налазе у односу на тачност евидентираних прихода за годину која се завршава на дан 31. децембра 2021. године.	

Кључно питање ревизије	Примјењене процедуре ревизије
2. Разграничење прихода и расхода због процјена уговорених одобрених и остварених роаминг попушта у међународном саобраћају Напомене 23. и 33. уз консолидоване финансијске извјештаје	Прегледали смо уговоре са најзначајнијим операторима по оствареном приходу/расходу од роаминг попушта, спровели смо тестове над узорком улазних/излазних рачуна према операторима и провјерили њихову тачност, као и усклађеност са условима дефинисаним у уговорима о роаминг попустима. Извршили смо провјеру фактурисања износа роаминг-а са обрачунима и поравнањима добијеним од клиринг кућа за годину која се завршава на дан 31. децембра 2021. године. Такође смо провјерили и конзистентност у примјени рачуноводствених политика Групе приликом евидентирања роаминг попушта.
Обрачунати нефактурисани приходи Групе од роаминг попушта уговорених са другим операторима у међународном саобраћају, као и укалкулисани расходи за роаминг попусте одобрене другим операторима од стране Групе су изабрани за кључно питање ревизије због тога што укључују значајан обим процјена руководства које се односе на испуњење услова из појединачних уговора са одређеним операторима. На бази спроведених процедура, нисмо идентификовали значајне налазе у односу на обрачунате попусте по основу оствареног роаминг саобраћаја за годину која се завршава на дан 31. децембра 2021. године.	

(наставља се)

АКЦИОНАРИМА И УПРАВНОМ ОДБОРУ “МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА (Наставак)

Кључна питања ревизије (Наставак)

Кључно питање ревизије	Примјењене процедуре ревизије
3. Капитализација трошкова улагања у нематеријална улагања и некретнине, постројења и опрему, као и њихово вредновање након почетног признавања, Напомене 12. и 14. уз консолидоване финансијске извјештаје	

Наведено кључно ревизорско питање је изабрано због тога што обухвата значајне процјене руководства Групе приликом саме капитализације трошкова улагања у софтвер и некретнине, постројења и опрему, као и приликом одређивања периода амортизације и накнадног одмјеравања надокнадиве вриједности ових средстава због релативно брзих технолошких промјена које су карактеристичне за телекомуникациону дјелатност.

На бази спроведених процедура, нисмо идентификовали значајне налазе у односу на адекватност капитализације трошкова улагања у нематеријална улагања и некретнине, постројења и опрему, као и њихово накнадно вредновање након почетног признавања у години која се завршава на дан 31. децембра 2021. године.

Тестирали смо на бази узорка издатке Групе евидентирани на трошковима текућег периода, као и повећања која је Група током године евидентирала на нематеријалним улагањима и некретнинама, постројењима и опреми, са становишта испуњености критеријума за капитализацију издатака, односно њихово признавање као трошкова у текућем периоду. Анализирали смо процјене руководства Групе у вези са постојањем индикатора обезврјеђења нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме, као што су измјене у коришћењу, смањење тржишне вриједности, уочавање физичких оштећења и сл. Размотрили смо примјењене стопе амортизације у односу на животни вијек средстава, планове замјене средстава, претходна искуства код расходовања, као и остварене приходе и расходе од отуђења појединих средстава. Тестирали смо интерне контроле имплементирани од стране руководства Групе у овом процесу. На бази узорка смо провјерили аритметичку тачност обрачуна амортизације и упоредили стопе са претходним обрачунским периодом. Поред тога, тестирали смо инвестиције у току према старосној структури улагања, физичком стању, додатно капитализованим трошковима у току периода, моменту стављања у употребу и почетку амортизовања.

(наставља се)

АКЦИОНАРИМА И УПРАВНОМ ОДБОРУ “МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА (Наставак)

Одговорности руководства и лица овлашћених за управљање за консолидоване финансијске извјештаје

Руководство Групе је одговорно за састављање и истинито приказивање консолидованих финансијских извјештаја у складу са МСФИ, као и за оне интерне контроле које руководство одреди као неопходне у припреми консолидованих финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале усљед криминалне радње или грешке.

При састављању консолидованих финансијских извјештаја, руководство је одговорно за процјену способности Групе да настави пословање по начелу сталности, објелодањујући, када је то примјенљиво, питања која се односе на наставак пословања и коришћење рачуноводствене основе сталности пословања, осим уколико руководство не намјерава да ликвидира Групу или да обустави пословање, или нема другу реалну могућност осим да то уради.

Лица овлашћена за управљање одговорна су за надзор над процесом финансијског извјештавања Групе.

Одговорности ревизора за ревизију консолидованих финансијских извјештаја

Наш циљ је да се, у разумној мјери, увјеримо да консолидовани финансијски извјештаји у цјелини не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале усљед криминалне радње или грешке, и да издамо извјештај ревизора који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање је висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија извршена у складу са МСР увијек открити материјално значајан погрешан исказ када он постоји. Погрешни искази могу настати усљед криминалне радње или грешке и сматрају се материјално значајним уколико се може у разумној мјери очекивати да они, појединачно или у збиру, утичу на економске одлуке корисника које се доносе на основу ових консолидованих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу са МСР, ми користимо професионално просуђивање и задржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- Идентификујемо и процјењујемо ризике од материјално значајног погрешног исказа у консолидованим финансијским извјештајима, насталог усљед криминалне радње или грешке, осмишљавамо и извршавамо ревизорске процедуре које одговарају тим ризицима и прибављамо ревизијске доказе који су довољни и одговарајући да обезбиједо основу за наше мишљење. Ризик од неоткривања материјално значајног погрешног исказа насталог усљед криминалне радње је већи од ризика од материјално значајног погрешног исказа насталог усљед грешке, пошто криминална радња може подразумијевати тајне споразуме, фалсификовање, намјерне пропусте, лажне исказе или заобилажење интерне контроле.
- Сагледавамо интерне контроле које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о дјелотворности интерних контрола Групе.
- Оцјењујемо адекватност примјењених рачуноводствених политика и оправданост рачуноводствених процјена и са њима повезаних објелодањивања извршених од стране руководства.

(наставља се)

АКЦИОНАРИМА И УПРАВНОМ ОДБОРУ “МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА (Наставак)

Одговорности ревизора за ревизију консолидованих финансијских извјештаја (наставак)

- Доносимо закључак о адекватности примјене начела сталности пословања од стране руководства и, да ли, на основу прибављених ревизијских доказа, постоји материјално значајна неизвјесност у вези са догађајима или околностима који могу изазвати значајну сумњу у погледу способности Групе да настави пословање по начелу сталности. Уколико закључимо да постоји материјално значајна неизвјесност, ми смо у обавези да скренемо пажњу у нашем извјештају ревизора на одговарајућа објелодањивања наведена у консолидованим финансијским извјештајима, или да модификујемо наше мишљење, уколико су таква објелодањивања неадекватна. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прибављеним до датума нашег извјештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови могу проузроковати да Група престане да послује у складу са начелом сталности.
- Дајемо оцјену опште презентације, структуре и садржаја консолидованих финансијских извјештаја, укључујући и објелодањивања, као и да ли консолидовани финансијски извјештаји приказују поткрепљујуће трансакције и догађаје на начин којим се постиже истинита и објективна презентација.
- Прибављамо довољно одговарајућих ревизијских доказа у вези са финансијским информацијама ентитета или пословним активностима у оквиру Групе ради изражавања мишљења о консолидованим финансијским извјештајима. Одговорни смо за усмјерење, надзор и вршење ревизије групе. Ми смо искључиво одговорни за наше ревизорско мишљење.

Ми комуницирамо са лицима овлашћеним за управљање у вези са, између осталог, планираним обимом и временом ревизије и значајним налазима ревизије, укључујући и значајне недостатке у интерним контролама које идентификујемо током наше ревизије.

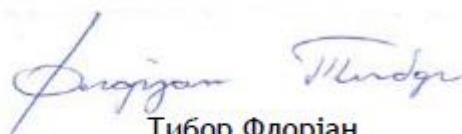
Такође обезбјеђујемо лицима овлашћеним за управљање изјаву да се придржавамо релевантних етичких захтјева у вези са независношћу и да ћемо им саопштити све односе и остала питања за које се у разумној мјери може очекивати да се одражавају на нашу независност, и, гдје је то примјенљиво, одговарајуће мјере заштите.

Од питања саопштених лицима овлашћеним за управљање, одређујемо она питања која су била од највећег значаја у ревизији консолидованих финансијских извјештаја текућег периода и, сходно томе, представљају кључна питања ревизије. Ми описујемо ова питања у нашем извјештају ревизора, осим уколико закон или регулатива искључују јавно објелодањивање у вези са питањем или, када, у изузетно ријетким околностима, одлучимо да питање не би требало да се саопшти у нашем извјештају због тога што се у разумној мјери може очекивати да негативне посљедице саопштавања превазиђу корист за јавни интерес од саопштавања тог питања.

Партнер ангажовања на ревизији чији је резултат рада овај извјештај независног ревизора је Тибор Флорјан.

Бања Лука, 1. април 2022. године

Тибор Флорјан
Овлашћени ревизор и
Лице овлашћено за заступање
БДО д.о.о. Бања Лука

**КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТКУ И ГУБИТКУ И ОСТАЛОМ УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
(У Конвертибилним маркама)**

	Напомене	Година која се завршава 31. децембра 2021.	Година која се завршава 31. децембра 2020.
Приходи од продаје робе и услуга	5	498,257,769	486,436,797
Остали пословни приходи	6	19,206,676	9,361,820
Трошкови материјала, робе и везаних услуга	7	(66,628,992)	(68,838,547)
Трошкови запослених	8	(86,915,942)	(84,370,980)
Трошкови амортизације	12,13,14	(133,021,147)	(127,180,503)
Трошкови производних услуга	9	(107,641,578)	(110,701,752)
Остали пословни расходи	10	(30,096,284)	(30,706,990)
Финансијски приходи- каматносни	11	770,983	870,476
Финансијски приходи- остали	11	255,709	503,184
Обезврђење финансијских средстава	21	(6,067,125)	(3,721,714)
Финансијски расходи	11	(8,994,072)	(8,197,993)
Учешће у резултату придружених друштава	15	2,768,316	137,407
Добитак прије опорезивања		81,894,313	63,591,205
Порез на добитак	35 (a)	(8,711,971)	(7,028,531)
Нето добитак		73,182,342	56,562,674
Остали укупни резултат, умањен за порезе:			
<i>(a) Ставке које могу бити накнадно рекласификоване у добитке и губитке:</i>			
Губици од финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат	16	-	(965)
Ревалоризационе резерве - актуарски губитак	30	(20,354)	-
Укупни остали резултат, умањен за порезе		(20,354)	(965)
Укупни резултат за годину		73,161,988	56,561,709
Нето добитак периода који припада:			
Власницима Групе		73,182,342	56,562,674
Власницима учешћа без права контроле		-	-
		73,182,342	56,562,674
Укупни резултат за период који припада:			
Власницима Групе		73,161,988	56,561,709
Власницима учешћа без права контроле		-	-
		73,161,988	56,561,709
Зарада по акцији:			
Основна и разријеђена зарада по акцији	37	0.1489	0.1151

Приложени консолидовани финансијски извјештаји Групе су утврђени од стране менаџмента "Мтел" а.д. Бања Лука дана 28. фебруар 2022. године.

Потписано у име Друштва и Групе:

др Јелена Триван
Генерални директор

М.П.

Дејан Јокић
Извршни директор за финансије

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових
консолидованих финансијских извјештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

На дан 31. децембар 2021. године

(У Конвертибилним маркама)

	Напомене	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања и <i>goodwill</i>	12	306,533,776	278,900,168
Имовина узета у закуп	13	49,334,177	55,127,820
Некретнине и опрема	14	668,422,321	636,999,011
Улагања у придружена друштва	15	201,518,849	181,012,163
Остала улагања	16	12,878	29,068
Дугорочна потраживања и кредити	17	342,751	372,615
Одложена пореска средства	35 (в)	1,044,982	1,036,833
		1,227,209,734	1,153,477,678
Обртна имовина			
Залихе	18	17,881,044	18,095,333
Имовина намијењена продаји		83,328	19,560
Купци	19	87,164,116	82,435,844
Потраживања за преплаћени порез на добитак	35 (д)	-	497,429
Друга потраживања	20	733,183	1,277,056
Депозити и потраживања за кредите	22	1,320,551	11,107,238
Активна временска разграничења	23	18,115,012	17,461,612
Готовина и готовински еквиваленти	24	19,667,558	9,268,164
		144,964,792	140,162,236
Укупна актива		1,372,174,526	1,293,639,914
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	25	491,383,755	491,383,755
Законске резерве	25	49,265,051	49,209,597
Нереализовани губици од финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат		-	(1,641)
Ревалоризационе резерве - актуарски губитак		(20,354)	-
Остале резерве - резерве по основу инвестиционе обавезе	25	97,791,500	97,791,500
Нераспоређени добитак		40,248,384	44,517,676
		678,668,336	682,900,887
Дугорочне обавезе и резервисања			
Кредити и остале дугорочне обавезе	26	198,109,846	237,501,353
Обавезе за имовину узету у закуп	28	38,297,304	44,260,172
Обавезе за право на дистрибуцију ТВ садржаја	27	57,035,780	34,307,665
Разграничени приходи	29	24,734	37,101
Бенефиције за запослене	30	6,358,937	6,491,502
Резервисања	31	2,663,453	1,845,029
Одложене пореске обавезе	35 (г)	11,885,182	10,691,455
		314,375,236	335,134,277
Краткорочне обавезе			
Кредити и остале краткорочне обавезе	26	104,923,552	99,096,071
Обавезе за имовину узету у закуп	28	12,788,809	12,445,732
Обавезе за право на дистрибуцију ТВ садржаја	27	25,959,306	15,223,621
Добављачи	32	111,438,079	76,831,115
Пасивна временска разграничења	33	36,872,238	26,044,214
Бенефиције за запослене	30	793,596	671,881
Резервисања	31	2,968,775	1,987,654
Разграничени приходи	29	12,367	12,367
Обавезе за дивиденду	37	62,796,866	22,995,752
Обавезе за порез на добитак	35 (д)	439,987	-
Остале обавезе	34	20,137,379	20,296,343
		379,130,954	275,604,750
Укупна пасива		1,372,174,526	1,293,639,914

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових консолидованих финансијских извјештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НА КАПИТАЛУ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
(У Конвертибилним маркама)

	Акцијски капитал	Законске резерве	Нереализовани (губици)/добити од финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат	Остале резерве - резерве по основу инвестиционе обавезе	Ревалоризационе резерве - актуарски губици	Нераспоређени добитак	Укупно
Стање, 1. јануар 2020. године	491,383,755	49,141,766	(676)	97,791,500		47,769,162	686,085,507
Нето добитак за годину	-	-	-	-	-	56,562,674	56,562,674
Укупни остали резултат за годину	-	-	(965)	-	-	-	(965)
<i>Укупни резултат за годину</i>	-	-	(965)	-	-	56,562,674	56,561,709
Нето губици периода признати директно у капиталу	-	-	-	-	-	(3,806)	(3,806)
<i>Расподјела добитка:</i>							
Дивиденде акционарима	-	-	-	-	-	(43,575,758)	(43,575,758)
Привремена дивиденда акционарима	-	-	-	-	-	(16,166,765)	(16,166,765)
Законске резерве	-	67,831	-	-	-	(67,831)	-
Стање, 31. децембар 2020. године	491,383,755	49,209,597	(1,641)	97,791,500	-	44,517,676	682,900,887
Нето добитак за годину	-	-	-	-	-	73,182,342	73,182,342
Рекласификација исказана у билансу успјеха	-	-	1,641	-	-	-	1,641
Укупни остали резултат за годину	-	-	-	-	(20,354)	-	(20,354)
<i>Укупни резултат за годину</i>	-	-	1,641	-	(20,354)	73,182,342	73,163,629
Нето добитици периода признати директно у капиталу	-	-	-	-	-	11,632	11,632
<i>Расподјела добитка (Напомена 37):</i>							
Дивиденде акционарима	-	-	-	-	-	(48,212,756)	(48,212,756)
Привремена дивиденда акционарима	-	-	-	-	-	(29,195,056)	(29,195,056)
Законске резерве	-	55,454	-	-	-	(55,454)	-
Стање, 31. децембар 2021. године	491,383,755	49,265,051	-	97,791,500	(20,354)	40,248,384	678,668,336

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових консолидованих финансијских извјештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
(У Конвертибилним маркама)

	Година која се завршава 31. децембра 2021.	Година која се завршава 31. децембра 2020.
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од продаје и примљени аванси	492,219,229	487,912,767
Остали приливи из редовног пословања	4,415,668	4,545,313
Одливи за набавке материјала, горива, енергије и друге трошкове	(150,966,822)	(184,063,450)
Одливи по основу бруто зарада и накнада зарада	(81,066,427)	(84,346,744)
Одливи по основу камата	(7,498,298)	(7,943,566)
Одливи по основу пореза из резултата	(6,351,514)	(7,775,197)
Одливи по основу осталих дажбина	(19,196,523)	(18,970,537)
Нето прилив готовине из пословних активности	231,555,313	189,358,586
Токови готовине из активности пласирања и инвестирања		
Набавке некретнина, опреме и нематеријалних улагања	(61,847,789)	(64,845,587)
Прилив по основу продаје некретнина, опреме и нематеријалних улагања	222,680	371,918
Приливи од камата	762,300	831,961
Приливи по основу дугорочних финансијских пласмана	55,709	35,607
Приливи/(Одливи) по основу краткорочних финансијских пласмана	8,809,202	(871,354)
Одливи по основу улога у зависна и придружена друштва	(22,695,173)	(59,951,966)
Нето одлив готовине из активности пласирања и инвестирања	(74,693,071)	(124,429,421)
Токови готовине из активности финансирања		
Приливи по основу дугорочних кредита	29,700,145	72,429,769
Приливи по основу краткорочних кредита	-	17,110,411
Одливи по основу дугорочних финансијских обавеза	(92,425,953)	(85,182,925)
Одливи по основу краткорочних кредита	(3,911,660)	(26,239,434)
Одливи за дивиденде и привремене дивиденде акционарима	(36,692,994)	(49,651,520)
Одливи по основу плаћања обавезе за закуп	(13,845,182)	(13,388,069)
Одливи по основу осталих краткорочних обавеза	(29,287,204)	(18,673,520)
Нето одлив готовине из активности финансирања	(146,462,848)	(103,595,288)
Нето смањење готовине и готовинских еквивалената	10,399,394	(38,666,123)
Готовина и готовински еквиваленти на почетку године	9,268,164	47,934,287
Готовина и готовински еквиваленти на крају године	19,667,558	9,268,164

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових консолидованих финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Матично друштво "Мтел" а.д. (у даљем тексту: "Друштво") са сједиштем у Бањој Луци, Република Српска, Босна и Херцеговина, налази се на адреси Вука Караџића 2. Пуни пословни назив Друштва је "Телекомуникације Републике Српске" а.д. Бања Лука, а Друштво се у свом пословању користи са додатна два скраћена пословна имена – "Мтел" а.д. Бања Лука и "Телеком Српске" а.д. Бања Лука.

Већински власник Друштва је Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д. Београд, Србија, које посједује 65.01% акција Друштва.

На дан 31. децембра 2021. године Друштво је, у свом власништву имало улоге у зависна друштва према сљедећој структури (заједно у даљем тексту - "Група"):

ЗАВИСНА ДРУШТВА	Удио	
<i>Logosoft</i> д.о.о. Сарајево, Босна и Херцеговина	100%	Друштво
<i>Блицнет</i> д.о.о. Бања Лука, Босна и Херцеговина	100%	Друштво
<i>Телрад Нет</i> д.о.о. Бијељина, Босна и Херцеговина	100%	Друштво
<i>Елта-Кабел</i> д.о.о. Добој, Босна и Херцеговина	100%	Друштво
<i>Финанц</i> д.о.о. Бања Лука, Босна и Херцеговина	100%	Друштво

На дан 31. децембра 2021. године Друштво је, у свом власништву имало улоге и у придружена друштва према сљедећој структури:

ПРИДРУЖЕНА ДРУШТВА	Удио	
<i>МТЕЛ</i> д.о.о. Подгорица, Црна Гора	49%	Друштво
	51%	Телеком Србија а.д. Београд
<i>МТЕЛ Global</i> д.о.о. Београд, Србија	41%	Друштво
	59%	Телеком Србија а.д. Београд

На дан 31. децембра 2021. године, Група је имала 2,587 запослених (на дан 31. децембра 2020. године: 2,585 запослених).

Основна дјелатност Групе је пружање телекомуникационих услуга, од којих су најзначајније услуге домаћег и међународног телекомуникационог саобраћаја. Поред тога, Група нуди и широк спектар осталих телекомуникационих услуга, укључујући остале услуге фиксне и мобилне мреже, IP телевизија, закуп линија, приватни водови, услуге на цијелом мрежном подручју, додатне услуге у области мобилне мреже, интернет и мултимедијалне услуге. Група такође пружа услуге у области закупа, изградње, управљања и заштите телекомуникационе инфраструктуре.

На дан 31. децембра 2021. године, Група је обезбјеђивала телекомуникационе услуге за укупно 1,852,545 корисника (31. децембар 2020. године: 1,713,534 корисника).

Органи Друштва су: Скупштина акционара, Управни одбор, Извршни одбор, Генерални директор, Одбор за ревизију и интерни ревизор.

Генерални директор Друштва на дан 31. децембра 2021. године је: др Јелена Триван.

Чланови Управног одбора на дан састављања ових консолидованих финансијских извјештаја су:

Владимир Лучић
Данијела Малетић
Дејан Царевић
Славко Митровић
Драшко Марковић
Бранко Маловић
Ненад Томовић

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ (Наставак)

Чланови Извршног одбора на дан састављања ових консолидованих финансијских извјештаја су:

др Јелена Триван
Дејан Јокић
Милан Алексијевић
Милосав Парезановић
Никола Тацић
Никола Рудовић

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Изјава о усаглашености

Приложени финансијски извјештаји представљају консолидоване финансијске извјештаје Групе и састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања (МСФИ).

2.2. Основе вредновања

Консолидовани финансијски извјештаји Групе су састављени по начелу набавне вриједности (историјског трошка), осим за ревалоризацију одређених финансијских инструмената, финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупан резултат, који су вредновани по фер вриједности, као што је објашњено у рачуноводственим политикама за финансијске инструменте. Историјски трошак је генерално заснован на фер вриједности накнаде плаћене у замјену за робу и услуге.

Фер вриједност је цијена коју би примили од продаје имовине или платили за пренос обавеза у уобичајеној трансакцији између тржишних учесника на дан вредновања, без обзира да ли је та цијена директно провјерљива или процијењена кориштењем других техника вредновања. Приликом процјењивања фер вриједности имовине или обавеза, Група узима у обзир оне карактеристике имовине или обавеза које би узели у обзир и други учесници на тржишту приликом одређивања цијене имовине или обавеза на датум вредновања. Средства која су стечена куповином зависног друштва и која се појединачно могу идентификовати, као и стварне и потенцијалне обавезе у пословној комбинацији, иницијално су одмјерена по фер вриједности на дан стицања.

Консолидовани финансијски извјештаји Групе су састављени по начелу сталности пословања (going concern концепт), које подразумијева да ће Група наставити да послује у догледној будућности. Група улаже напоре да задржи и унаприједи тржишну позицију путем конвергентних и мултимедијалних услуга, ICT услуга, уређаја и опреме и модернизације мреже, као и ширењем на тржишту.

Група континуирано послује са нето добитком, детаљно прати ликвидност, доспијеће обавеза као и наплату потраживања. Група остварује новчане приливе из пословних активности, а има на располагању и екстерне изворе финансирања. Менаџмент Групе сматра да ће средства из екстерних извора финансирања заједно са очекиваним приливима из пословних активности бити довољна да Група испуни своје уговорне обавезе у 2021. години.

Као што је објелодањено у *Напоменама 1 и 15* уз ове консолидоване финансијске извјештаје, Друштво "Мтел" а.д. Бања Лука има улог у придруженом друштву "Мтел" д.о.о. Подгорица (Црна Гора) у којем посједује 49% удјела наведеног друштва и улог у друштву *MTEL Global* д.о.о. Београд, (Република Србија) у којем посједује 41% удјела, у којима има значајан утицај, односно моћ учествовања у одлучивању придружених ентитета по питању финансијских и оперативних одлука и политика, али не постоји контрола или заједничка контрола над тим пословним политикама и одлукама.

2.3. Функционална валута и валута презентација

Износи у приложеним консолидованим финансијским извјештајима су изражени у Конвертибилним маркама (КМ) која представља функционалну и званичну извјештајну валуту у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ За годину која се завршава 31. децембра 2021. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (Наставак)

2.4. Утицај и примјена нових и ревидованих МРС/МСФИ

Сљедећи нови стандарди, измјене постојећих стандарда и интерпретације издате од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде ("IASB") и интерпретације издате од стране Комитета за међународне интерпретације финансијског извјештавања ("IFRIC"), су ступиле на снагу током текућег финансијског периода:

	На снази на дан или након
Нови стандарди и измјене постојећих стандарда на снази у текућем финансијском периоду	
МСФИ 9 „Финансијски инструменти“, МРС 39 „Финансијски инструменти : Признавање и мјерење“, МСФИ 7 „Финансијски инструменти: Објелодањивање“, МСФИ 4 „Уговори о осигурању“ и МСФИ 16 - „Закупи“, Измјене каматне стопе – Фаза 2 (IBOR реформа и њен утицај на финансијско извјештавање)	1. јануара 2021.
МСФИ 16 „Закупи“- Допуна Covid - 19 након 30. јуна 2021.	1. априла 2021.

На дан одобравања ових финансијских извјештаја, сљедећи нови стандарди, измјене постојећих стандарда и нова тумачења постојећих стандарда, су издати, али нису постали ефективни:

	На снази на дан или након
Нови стандарди и измјене постојећих стандарда који су издати, а нису још увијек у примјени	
МРС 41 „Пољопривреда“ и примјери везани за МСФИ 16 „Закупи“	1. јануара 2022.
МСФИ 1 „Прва примјена међународних стандарда финансијског извјештавања“ – Зависно друштво – прва примјена	1. јануара 2022.
МСФИ 3 „Пословне комбинације“ – Допуна референци на концептуални оквир	1. јануара 2022.
МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ – Тест за престанак признавања финансијских обавеза	1. јануара 2022.
МРС 16 „Некретнине, постројења и опрема“ – Допуне	1. јануара 2022.
МРС 37 „Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина“ – Допуне	1. јануара 2022.
МРС 1 „Презентација финансијских извјештаја“ – Допуне класификација обавеза	1. јануара 2023.
МРС 1 „Презентација финансијских извјештаја“ – Објелодањивање рачуноводствених политика - Допуне	1. јануара 2023.
МРС 8 „Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке“ – Допуна дефиниције рачуноводствених процјена	1. јануара 2023.
МРС 12 „Порези на добит“ – Одложени порез повезан са средствима и обавезама насталим из појединачне трансакције	1. јануара 2023.
МСФИ 17 „Уговори о осигурању“ - Допуне	1. јануара 2023.

Менаџмент Групе је изабрао да не усвоји ове стандарде, измјене и тумачења прије него што они ступе на снагу.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Основе за консолидацију

а) Улагања у зависна друштва

Приложени консолидовани финансијски извјештаји за годину која се завршава на дан 31. децембра 2021. године укључују финансијске извјештаје Друштва ("Мтел" а.д. Бања Лука), финансијске извјештаје зависних друштава *Блицнет д.о.о.* Бања Лука, *Телрад Нет д.о.о.* Бијељина, *Елта-Кабел д.о.о.* Добој, *Финанц д.о.о.* Бања Лука и консолидоване финансијске извјештаје зависног друштва *Logosoft д.о.о.* Сарајево. У складу са одредбама МСФИ 10 "Консолидовани финансијски извјештаји", контрола консолидованих зависних друштава од стране Друштва се постиже уколико Друштво:

- 1) има моћ управљања над субјектом,
- 2) је изложено, или има права, на промјене приносе од свог учешћа у субјекту, и
- 3) има могућности кориштења своје моћи управљања субјектом да би се утицало на висину својих приноса.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)**3.1. Основе за консолидацију (Наставак)****а) Улагања у зависна друштва (Наставак)**

Друштво врши поновну анализу да ли заиста контролише зависна друштва уколико дође до одређених чињеница и околности које дају назнаку да је било који од претходна три елемента контроле промијењен. Када Друштво има мање од потребне просте већине гласачких права, Друштво може да има контролу над зависним друштвом уколико су та гласачка права довољна да дају практичну могућност Друштву да једнострано усмјерава пословне активности зависног друштва.

Консолидација зависног друштва почиње од тренутка успостављања контроле Друштва над зависним друштвом, и престаје кад Друштво изгуби ту контролу. Приходи и расходи зависног друштва се укључују у консолидовани извјештај о добитку и губитку и осталом укупном резултату од датума када је Друштво стекло контролу над зависним друштвом до датума када је Друштво изгубило контролу над зависним друштвом. Сви износи имовине, обавеза, капитала, прихода, расхода и токова готовине који су настали из међусобних трансакција чланица Групе су у потпуности елиминисани приликом консолидације.

Logosoft д.о.о. Сарајево

Друштво је власник са 100% удјела у друштву *Logosoft д.о.о. Сарајево*.

Зависно друштво *Logosoft д.о.о. Сарајево* је основано 1995. године као друштво за информатички инжењеринг. Прве активности зависног друштва биле су на пољу ICT системске интеграције, док након двије године од оснивања постаје први Интернет сервис провајдер у Босни и Херцеговини. Данас зависно друштво пружа услуге интернет приступа, телефоније и телевизије, продаје рачунарске опреме, као и услуге из области системске интеграције, едукације и консалтинга из области информационих технологија.

Блицнет д.о.о. Бања Лука

Друштво је власник са 100% удјела у друштву *Блицнет д.о.о. Бања Лука*.

Зависно друштво *Блицнет д.о.о. Бања Лука* је основано 1992. године. *Блицнет д.о.о. Бања Лука* је један од већих кабловских оператора у Босни и Херцеговини који пружа услуге кабловске телевизије, интернета, фиксне и мобилне телефоније, као и услуге из области системске интеграције.

Телрад Нет д.о.о. Бијељина

Друштво је власник са 100% удјела у друштву *Телрад Нет д.о.о. Бијељина*.

Зависно друштво *Телрад Нет д.о.о. Бијељина* основано је 2011. године. Друштво пружа услуге јавне фиксне телефоније, VoIP и IP телефоније, кабловске телевизије, интернета и мобилне телефоније.

Елта-Кабел д.о.о. Добој

Друштво је власник са 100% удјела у друштву *Елта-Кабел д.о.о. Добој*.

Зависно друштво *Елта-Кабел д.о.о. Добој* основано је 2001. године. *Елта-Кабел д.о.о. Добој* је један од већих кабловских оператора у Босни и Херцеговини који пружа услуге кабловске телевизије, интернета и фиксне телефоније.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)
3.1. Основе за консолидацију (Наставак)
а) Улагања у зависна друштва (Наставак)
Финанц д.о.о. Бања Лука

Друштво је власник са 100% удјела у друштву Финанц д.о.о. Бања Лука.

Зависно друштво Финанц д.о.о. Бања Лука основано је 2002. године и пружа услуге посредовања у продаји е-допуна и бројева, скреч ваучера, USB модема као и закључивање корисничких уговора са потенцијалним корисницима услуга Друштва. Осим наведеног, зависно друштво се бави и пружањем процесинг услуга.

б) Пословне комбинације

Пословне комбинације се обрачунавају кориштењем метода стицања.

На датум стицања, стечена препознатљива средства и преузете обавезе се признају по фер вриједности, осим што се:

- Одложена пореска средства и обавезе или средства и обавезе повезана са аранжманима накнада запосленима признају у складу са IAS 12 "Порези на добитак" и IAS 19 "Накнаде запосленима", датим редослиједом;
- Обавезе и инструменти капитала у вези са аранжманима плаћања акцијама стеченог ентитета, или аранжмана плаћања акцијама Групе којима се замјењују аранжмани плаћања акцијама стеченог лица, вреднују се у складу са МСФИ 2 "Плаћање акцијама" на датум стицања; и
- Средства (или групе за отуђење) која су класификована као намијењена продаји у складу са МСФИ 5 "Стална средства намијењена продаји и пословање које се обуставља" вреднују у складу са поменутиим стандардом.

в) Goodwill

Goodwill се признаје као износ за који трошак пословне комбинације премашује учешће стицаоца у нето фер вриједности препознатљиве имовине, обавеза и потенцијалних обавеза. Уколико, након поновљене процјене, нето износ препознатљивих стечених средстава и преузетих обавеза на дан стицања превазилази збир пренијете накнаде, износа мањинског интереса у стеченом лицу, ако исти постоје, и фер вриједности претходног власничког удјела стицаоца (ако такав постоји), износ тог вишка се одмах признаје у добитку и губитку као добитак по основу повољне куповине.

Goodwill настао по основу прибављања пословне комбинације води се по набавној цијени утврђеној на дан стицања пословања, умањено за акумулиране губитке по основу обезвјеђења (ако такви постоје). За потребе тестирања обезвјеђења, *goodwill* се распоређује на сваку јединицу која генерише токове готовине (или групу јединица које генеришу токове готовине) за коју се очекује да ће имати користи од синергије из дате комбинације.

Јединица која генерише токове готовине на коју је *goodwill* распоређен тестира се на обезвјеђење једном годишње или онда када постоје индикације да је иста обезвјеђена. Уколико је наплативи износ јединице која генерише токове готовине мањи од његове књиговодствене вриједности, губитак по основу обезвјеђења алоцира се првобитно у циљу свођења књиговодствене вриједности *goodwill*-а распоређеног на јединицу, а потом пропорционално на остала средства дате јединице на основу књиговодствене вриједности сваког средства у јединици. Било који износ губитка по основу обезвјеђења признаје се директно у извјештају о добитку и губитку у оквиру консолидованог извјештаја о укупном резултату. Губитак по основу обезвјеђења *goodwill*-а не поништава се у наредним периодима.

Након отуђења одговарајућих јединица токова готовине, приписиви износ *goodwill*-а узима се у обзир приликом одређивања добитка и губитка по основу отуђења.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2021. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.1. Основе за консолидацију (Наставак)

г) Улагања у придружена друштва

Придружено друштво је друштво у којем Група има значајан утицај. Значајан утицај је моћ учествовања у одлучивању придруженог ентитета по питању финансијских и оперативних одлука и политика, али није контрола или заједничка контрола над тим пословним политикама и одлукама.

Резултати, имовина и обавезе придруженог ентитета су укључени у приложене консолидоване финансијске извјештаје кориштењем методе удјела. Према методи удјела, улагање се почетно признаје по набавној вриједности (висини инвестиције), а затим се, након датума стицања књиговодствена вриједност повећава или смањује да би се признао удио Групе у добитку или губитку придруженог друштва. Удио Групе у добитку или губитку придруженог друштва у који се инвестира признаје се у добитку или губитку Групе. Када удио Групе у губицима придруженог друштва премаши учешће у капиталу Групе у датом лицу (што укључује било какве дугорочне интересе који, у суштини, чине дио нето улагања Групе у дато придружено друштво), Група престаје да признаје свој удио у будућим губицима. Додатни губици се признају само у мјери у којој је Група стекла законску или стварну обавезу или вршила исплату у име придруженог друштва.

Било који износ којим трошак набавке превазилази удио Групе у нето фер вриједности препознатљивих средстава, обавеза и потенцијалних обавеза придруженог друштва признат на дан прибављања, води се као *goodwill* укључен у књиговодствену вриједност улагања. Било који износ којим удио Групе у нето фер вриједности препознатљивих средстава, обавеза и потенцијалних обавеза придруженог друштва превазилази стечена средства, након поновне процјене, признаје се одмах на добитку и губитку.

Захтјеви МСФИ 9 користе се у одређивању да ли је потребно признати губитак по основу обезвјеђења (импаритетни губитак) улагања Групе у придружено друштво. Када је потребно, укупна књиговодствена вриједност улагања (заједно са *goodwill*-ом) тестира се на обезвјеђење у складу са МРС 36 "Обезвјеђење средстава", као јединствено средство, и пореди се његова наплата вриједност (која представља употребну вриједност или фер вриједност умањену за трошкове продаје, која год од ове двије вриједности је виша) са његовом књиговодственом вриједношћу. Признати износ импаритетног губитка улази у књиговодствену вриједност улагања. Укидање неког износа импаритетног губитка признаје се у складу са МРС 36 у мјери у којој се наплативи износ инвестиције касније повећава.

Када лице у оквиру Групе послује са придруженим друштвом, добици и губици настали на основу трансакција са придруженим друштвом признају се у консолидованим финансијским извјештајима Групе у мјери у којој улагања у придружена друштва нису повезана са Групом.

На дан 31. децембра 2021. године, Друштво је имало и 49% учешћа у придруженом друштву МТЕЛ д.о.о. Подгорица (Црна Гора), док је преосталих 51% удјела у власништву крајњег матичног власника Групе – Телеком Србија а.д. Београд, те 41% учешћа у придруженом друштву *MTEL Global* д.о.о. Београд (Република Србија), док је преосталих 59% удјела у власништву крајњег матичног власника Групе – Телеком Србија а.д. Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)**3.2. Приходи***Признавање прихода*

Група признаје приходе када испуни обавезе извршења преносом обећане робе или услуга купцу. Обавеза извршења је испуњена када купац стекне контролу над добрима или услугом.

Трансакциона цијена је одређена на основу утврђене цијене за појединачне ставке, ако постоје, или је заснована на процијењеној цијени коју Група очекује да реализује под датим тржишним условима.

Група врши процјене које утичу на утврђивање висине и временског распореда признавања прихода од уговора са купцима што укључује утврђивање момента испуњавања обавеза извршења као и одређивање трансакционе цијене која је алоцирана на исте. За обавезе извршења које Група испуњава током времена користи се метода излаза заснована на протеклом времену и приход се признаје пропорционално на мјесечном нивоу, јер је трансакциона цијена, која је алоцирана на те услуге, призната у времену иницијалне продајне трансакције и реализована у току периода извршења услуге (до двије године до када су услуге наручене заједно са робом).

За обавезе извршења које Група испуњава у одређеном тренутку, приход се признаје једнократно, у моменту извршења обавезе, када је роба испоручена и услуге пружене.

Код уговора који су у складу са захтјевима МСФИ 15, приходи се признају на бази фактурисане реализације. Група има право да захтијева од купца онај износ који директно одговара вриједности услуге пружене у уговореном периоду у којем је Група фактурисала одређени износ за пружену услугу.

Приходе од продаје највећим дијелом чине приходи од саобраћаја у фиксној и мобилној мрежи, мјесечне претплате обрачунате за кориштење услуга, приходи од продаје везаних услуга, интерконеције, интернета, интегрисаних услуга и осталих сличних услуга.

3.2.1. Приходи од фиксне мреже

Приходи од телефонског саобраћаја (фиксна мрежа) се обрачунавају по оствареном саобраћају.

Телекомуникациона претплата за фиксну мрежу се фактурише мјесечно за протекли мјесец.

Приходи од укључивања нових претплатника фиксне мреже представљају приходе по основу фактурисане надокнаде за укључење нових претплатника. Приходи од нових прикључака се евидентирају у периоду у коме је корисник прикључен.

3.2.2. Приходи од интерконеције са домаћим операторима

Приходи од интерконеције са домаћим операторима остварују се приступом мрежи, којим се успоставља физичко и логичко повезивање телекомуникационих мрежа како би се корисницима услуга, прикљученим на различите мреже, омогућила директна и индиректна комуникација. Приходи и расходи остварени по основу интерконеције исказују се у бруто износима.

3.2.3. Приходи од мобилне мреже

Приходи од мобилне мреже се углавном односе на приходе од корисника мобилних телефона у виду кориштења услуга у *prepaid*-у и *postpaid*-у, као што је саобраћај, пренос података, приходи од прикључака, SMS поруке, као и других додатних услуга.

Приходи од услуга телефонског саобраћаја се признају на основу оствареног саобраћаја. Нефактурисани, а остварени приход од услуга мобилне мреже који је остварен у периоду од тренутка фактурисања до краја периода се обрачунава, а неостварени приход до истека обрачунског периода се разграничава.

Приход од пружених *prepaid* услуга се признаје у моменту продаје *prepaid* допуна, а на крају обрачунског периода исти се разграничава за износ нереализованих прихода. Ови приходи се, на основу кориштених услуга, разграничавају током периода у којем се пружа услуга. Неактивне допуне и допуне којима је истекао временски период права кориштења, признају се као приход по истеку датума кориштења.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године**3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)****3.2. Приходи (Наставак)****3.2.4. Приходи од продаје везаних услуга**

Приходи од продаје хардвера у склопу пакета приказани су у оквиру ставке Приходи од продаје везаних услуга, и признају се у моменту продаје, односно уручења хардвера кориснику пакета и када су сви припадајући трошкови признати у извјештају о добитку и губитку.

Уколико се ради о уговору са више елемената, укупна цијена трансакције се алоцира на индивидуалне обавезе извршења. Као резултат тога приход од испоручених хардвера признаје се по пропорционалној вриједности трансакционе цијене као ставка Прихода од продаје везаних услуга.

Трансакциона цијена је одређена на основу утврђене цијене за појединачне ставке, ако постоје, или је заснована на процијењеној цијени коју Група очекује да реализује под датим тржишним условима.

3.2.5. Приходи и расходи по основу међународног саобраћаја и *roaming-a*

Приходи/расходи од услуга јавне фиксне и мобилне телекомуникационе мреже остварени у међународном телефонском саобраћају признају се на бази оствареног саобраћаја обрачунатог по уговореној тарифи иностраног оператора преко чије мреже се саобраћај реализује.

Група је закључила споразуме за међународни саобраћај у фиксној и мобилној мрежи. Приходи (расходи) и потраживања (обавезе) који су произашли из ових споразума су приказани у пратећим финансијским извјештајима и односе се на приходе и расходе од међународних долазних, односно одлазних позива остварених са земљама са којима је Група успоставила директан обрачун међународног телефонског саобраћаја. Дио остварених прихода, односно расхода, по наведеном основу, евидентиран је на основу процјене извршене у складу са интерним обрачунима оствареног саобраћаја.

Група признаје приход (потраживања) само када се он може утврдити са поузданом сигурношћу. Ако постоје докази да неки расход (обавеза) може настати, врши се резервисање на терет трошкова, у случају да је могуће извршити процјену. Тамо гдје није могуће процијенити износ неке обавезе врши се одговарајуће објелодањивање.

Приходи од *roaming-a* и трошкови *roaming-a* према иностраним операторима се исказују у вриједностима добијеним од клириншке куће. Приходи и трошкови *roaming-a* признају се у бруто износу, на бази оствареног саобраћаја у току периода.

3.2.6. Приходи од интернета

Приход од интернета укључује приход од услуга давања приступа интернету путем фиксне мреже, која се реализује кроз приступну мрежу путем технологија ADSL, VDSL или GPON и приход од директног приступа интернету који се остварује обезбјеђивањем линка корисницима за приступ интернету за одређене брзине, уз посебан опсег јавних IP адреса, DNS *hosting* домена са или без регистрације интернет домена и техничком подршком.

3.2.7. Интегрисане услуге

Приход од интегрисаних услуга представља приход од интегрисане понуде услуга фиксне мреже, мобилне мреже, услуга приступа интернету, IPTV услуга, услуга кабловске дистрибуције ТВ сигнала и услуга сателитске телевизије, које су организоване у одговарајући скуп услуга и сервиса, односно пакета, које могу, али не морају да укључују све наведене услуге.

3.2.8. Остали приходи

Остали приходи обухватају приходе од осталих телекомуникационих услуга као што су изнајмљивање телефонских капацитета – водова, листинг позива, услуге говорне поште и сл, те приходе од активирања интерних учинака који се односе на трошкове зарада запослених који раде на изградњи мреже, као и на капиталним инвестиционим пројектима. Наведени приходи евидентирају се у периоду у коме су настали.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.3. Закупи

Група као закупопримац

Закупопримац на почетку уговора процјењује да ли он представља уговор о закупу, односно да ли садржи елементе закупа. Уговор је уговор о закупу, односно садржи елементе закупа уколико се њиме уступа право контроле над кориштењем одређене имовине током датог периода у замјену за накнаду.

Група у складу са МСФИ 16 признаје имовину са узету у закуп и садашњу вриједност обавезе по уговору о закупу узимајући у обзир уговорена плаћања, период трајања закупа и дисконтну стопу. Почетно мјерење имовине узете у закуп врши се према трошку укључујући износ почетно мјерене обавезе за имовину узету у закуп, све почетне директне трошкове, те процијењене трошкове демонтаже, обнављања локације или враћања имовине у првобитно стање, осим ако су такви трошкови нематеријални.

Приликом процјене периода трајања закупа узима се у обзир период без могућности отказивања, опциони период за продужетак закупа, те вјероватноћа да ће Група користити или неће користити ову опцију.

Обавеза за имовину узету у закуп мјери се по садашњој вриједности свих плаћања у вези са закупом која нису извршена на дан признавања. Ова плаћања се дисконтују по каматној стопи садржаној у закупу, односно по инкременталној каматној стопи задуживања.

Краткорочни закуп је закуп који на датум почетка закупа има раздобље закупа од највише 12 мјесеци и који не садржи могућност куповине предметне имовине. Сва плаћања повезана са оваквим закупом се признају као трошак на праволинијској основи током трајања закупа (*Напомена 9*).

Група као закуподавац

Закуподавац сваки свој закуп класификује као пословни или као финансијски закуп. Закуп се класификује као финансијски ако се њим преносе суштински сви ризици и користи повезани са власништвом над предметном имовином, док се код пословног закупа не преносе суштински сви ризици и користи повезани са власништвом над датом имовином.

Група плаћања по основу пословног закупа признаје као приход на праволинијској основи током трајања закупа. Почетни директни трошкови настали у вези са добијањем пословног закупа додају се књиговодственој вриједности предметне имовине и признају се као расход током трајања закупа на истој основи као и приход од закупа.

3.4. Стране валуте

Монетарна имовина и обавезе, деноминоване у страним валутама су прерачунате у њихову противвриједност у Конвертибилним маркама по званичном курсу важећем на дан извјештаја о финансијском положају.

Немонетарне ставке мјерене по историјском трошку у страној валути преводе се кориштењем курса на датум трансакције. Немонетарне ставке које се одмјеравају по фер вриједности у страној валути преводе се кориштењем курса на датум када је фер вриједност одређена.

Пословне промјене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у Конвертибилне марке по званично важећем курсу на дан сваке промјене, а настале позитивне и негативне курсне разлике евидентирају се у корист или на терет извјештаја о добитку и губитку у оквиру финансијских прихода, односно финансијских расхода (*Напомена 11*).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2021. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.5. Порез на добитак

Порез на добитак обухвата текући порез на добитак и одложене порезе на добитак. Текући и одложени порез на добитак се признају у извјештају о добитку и губитку, осим ако нису настали из пословних комбинација или ставки признатих директно у капиталу, односно у осталом укупном резултату.

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добитак. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода.

Одложени порез на добитак се обрачунава кориштењем методе утврђивања обавеза према финансијским извјештајима, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе имовине и обавеза у извјештају о финансијском положају и њихове књиговодствене вриједности.

Важеће пореске стопе на дан извјештаја о финансијском положају или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак за који се очекује да ће бити примијењен приликом укидања привремених разлика.

Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вјероватно постојати опорезиви добитак од којег се пренијети порески губитак и кредити могу умањити.

Модел за обрачун расхода амортизације у пореском билансу односи се на формирање четири групе сталних средстава, са одговарајућим амортизационим стопама, при чему је прописан појединачан и групни обрачун расхода амортизације.

Прописане пореске стопе амортизације дате су у прегледу како слиједи:

	Стопа која се признаје у пореском билансу (%)
Појединачни обрачун амортизације - пропорционална метода	
Непокретности и постројења	3%
Нематеријална средства, осим софтвера	10%
Групни обрачун амортизације - дегресивна метода	
Компјутери, информациони системи, софтвери и сервери	40%
Опрема и остала средства	20%

Опорезива привремена разлика настала као разлика између књиговодствене вриједности средства и његове пореске основице, признаје се као одложена пореска обавеза када је пореска амортизација убрзана, односно одложено пореско средство ако је пореска амортизација спорија од рачуноводствене амортизације.

3.6. Нематеријална имовина

Нематеријална имовина се састоји од *goodwill*-а, односа са купцима, базе посредника, жига, телекомуникационих лиценци, софтвера, осталих лиценци и трошкова стицања уговора.

Телекомуникационе лиценце, купљени софтвери и остале лиценце су исказани по набавној вриједности, умањени за исправку вриједности и укупне евентуалне акумулиране губитке услед умањења вриједности. Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате. Телекомуникационе лиценце се амортизују равномјерно током вијека кориштења лиценци, а у складу са МРС 38 "Нематеријална улагања".

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)**3.6. Нематеријална имовина (Наставак)**

Односи са купцима, који представљају уговорне односе са корисницима, база посредника која се односи на уговоре са различитим посредницима, као и жиг признати су по процијењеној вриједности након пословне комбинације преузимања зависних друштава, умањени за исправку вриједности и укупне евентуалне акумулиране губитке услед умањења вриједности.

Трошкови стицања уговора се односе на имовину која произилази из трошкова извршења или добијања уговора, а који се у складу са МСФИ 15 капитализују и признају у току просјечног трајања уговора са купцем.

3.7. Некретнине и опрема

Некретнине и опрема су исказани по набавној вриједности и умањени за исправку вриједности и укупне евентуалне акумулиране губитке због умањења вриједности.

Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате. Набавна вриједност изграђених некретнина и опреме је њихова набавна вриједност на датум када су изградња или развој завршени.

Под некретнинама и опремом сматрају се она средства чији је очекивани корисни вијек употребе дужи од једне године. Добитици или губитци који се јављају приликом расходовања или продаје некретнина и опреме, исказују се у извјештају о добитку и губитку као дио осталих пословних прихода или осталих пословних расхода.

Адаптације, обнављања и поправке које продужавају вијек кориштења средства, увећавају вриједност основног средства. Оправке и одржавања се евидентирају на терет текућег обрачунског периода и приказују као трошкови пословања.

3.8. Амортизација

Стопа амортизације се утврђује на основу процијењеног корисног вијека употребе нематеријалних улагања, некретнина и опреме. Стопа амортизације која се примјењује на неко средство преиспитује се најмање на крају сваке пословне године и, ако постоје значајне промјене у очекиваној динамици трошења будућих економских користи које су садржане у средству, стопа амортизације се мијења како би се одразила промијењена динамика. Таква промјена се евидентира као промјена рачуноводствене процјене у складу са МРС/МСФИ. Менаџмент Групе доставља сваку промјену стопа амортизације за групу средстава Управном одбору на усвајање.

Основица за обрачун амортизације је набавна вриједност нематеријалних улагања, некретнина и опреме умањена за процијењени евентуални остатак вриједности. Амортизација се обрачунава примјеном пропорционалног метода.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)
3.8. Амортизација (Наставак)

Примјењене стопе амортизације за поједине групе некретнина, опреме и нематеријалних улагања у години која се завршава 31. децембра 2021. године, су сљедеће:

	Стопа амортизације (%)
Лиценце за кориштење радиофреквенцијског спектра	6.67%
Лиценце и апликативни софтвери	20%
Грађевински објекти	1% - 12.50%
Антенски стубови	1% - 3.33%
Дистрибутивна канализација и мрежа	1% - 4%
Комутациони системи и сервисне платформе	9.09% - 33.33%
Транспортна мрежа	1% - 25%
Бежична приступна мрежа	6.67% - 20%
Опрема у приступној мрежи и терминална опрема	1% - 25%
Рачунарска опрема	8% - 25%
Канцеларијска и остала опрема	6.67% - 20%

3.9. Стална имовина намијењена продаји

Стална имовина намијењена продаји класификује се као намијењена продаји уколико ће се њена књиговодствена вриједност повратити у продајној трансакцији прије него континуираном употребом. Овај се услов сматра испуњеним само онда када је продаја врло вјероватна и ако је стално средство (или група намијењена отуђењу) у сваком моменту расположиво за продају у свом садашњем стању. Менаџмент мора уложити напоре да прода таква средства, а очекује се да ће се средства од дате продаје квалификовати за признавање у року од годину дана од датума класификације. Стална имовина или групе за отуђење класификоване као намијењене за продају вреднују се по њиховом претходном књиговодственом износу или по фер вриједности умањеној за трошкове продаје, у зависности од тога која од ове двије вриједности је нижа.

3.10. Умањење вриједности нефинансијске имовине

На сваки датум извјештаја о финансијском положају, Група преиспитује књиговодствене износе својих нефинансијских средстава (осим залиха и одложених пореских средстава) да би се утврдило постоје ли наговјештаји да је дошло до губитака услед умањења вриједности наведене имовине. Ако постоје такве назнаке, процјењује се надокнадиви износ средства да би се могао утврдити евентуални губитак настао умањењем. Ако није могуће процијенити надокнадиви износ појединог средства, Група процјењује надокнадиви износ јединице која генерише готовину, а којој то средство припада.

Надокнадива вриједност средства (или његове јединице која генерише готовину) је фер вриједност умањена за трошкове продаје или вриједност у употреби, зависно од тога која је виша. За потребе процјене вриједности у употреби, процијењени будући новчани токови дисконтују се до садашње вриједности примјеном дисконтне стопе прије опорезивања која одражава садашњу тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за то средство.

Уколико је процијењени надокнадиви износ средства (или јединице која генерише готовину) нижи од књиговодствене вриједности, књиговодствена вриједност средства (или јединице која генерише готовину) се умањује до надокнадивог износа, а импаритетни губитак се признаје као расход периода.

На сваки дан извјештавања врши се преиспитивање да ли постоје назнаке да су претходно признати импаритетни губици умањени или више не постоје. Импаритетни губитак се поништава уколико постоји промјена у процијењеном надокнадивом износу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)
3.10. Умањење вриједности нефинансијске имовине (Наставак)

Код накнадног поништења губитка од умањења вриједности, књиговодствени износ средства (јединице која генерише готовину) повећава се до ревидованог процијењеног надокнадивог износа тог средства, при чему већа књиговодствена вриједност не премашује књиговодствену вриједност која би била утврђена да у претходним годинама није било признатих губитака на том средству (јединице која генерише готовину) услед умањења вриједности. Поништење губитка од умањења вриједности одмах се признаје као приход.

На дан 31. децембра 2021. године, на основу процјене менаџмента Групе, не постоје индикације да је вриједност сталне имовине обезвријеђена.

3.11. Финансијски инструменти

Класификација финансијских инструмената врши се на основу процјене њиховог садржаја при првом признавању на:

- 1) финансијску имовину,
- 2) финансијске обавезе, или
- 3) власничке инструменте.

Финансијска имовина

Финансијска имовина се признаје када Група постане једна од страна у уговорним одредбама инструмента. Почетно признавање финансијске имовине врши се према њеној фер вриједности. Трошкови трансакције директно приписиви стицању, се укључују у почетно процјењивање цјелокупне финансијске имовине, осим у случају када се ради о финансијској имовини која се вреднује по фер вриједности кроз биланс успјеха. Изузетно од наведеног, почетно признавање потраживања од купаца која немају значајну финансијску компоненту, се врши према њиховој трансакционој цијени.

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по:

- 1) амортизованом трошку,
- 2) фер вриједности кроз остали укупни резултат, и
- 3) фер вриједности кроз биланс успјеха.

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку уколико се држи унутар пословног модела чији је циљ држање финансијске имовине како би се наплатили уговорени новчани токови и уколико, у уговореним условима финансијске имовине на одређени датум настају новчани токови који су само плаћање главнице и камате на преостали дио дуга, осим ако се иницијално неопозиво признаје по фер вриједности кроз биланс успјеха (ако то доводи до значајног смањења/елиминације рачуноводствене неусклађености).

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку, примјеном методе ефективне каматне стопе.

Ефективна каматна стопа израчунава се на основу процјене токова готовине, не укључујући очекиване кредитне губитке. Једном обрачуната приликом иницијалног признавања, ефективна каматна стопа се користи приликом наредних обрачуна прихода од камата (заснована на бруто књиговодственој вриједности или амортизованом трошку, а у зависности од нивоа умањења имовине). Приход од камате се признаје примјеном ефективне каматне стопе, осим у случају краткорочних потраживања, гдје би признавање прихода било нематеријално. Вриједност финансијске имовине се умањује путем исправке вриједности.

Приликом обрачуна исправке вриједности Група примјењује модел очекиваног кредитног губитка тако што разматра вјероватноћу настанка неизвршења обавезе друге уговорне стране током очекиваног уговореног рока трајања финансијске имовине. Група врши анализу потраживања груписаних на бази различитих карактеристика купаца и трендова историјских губитака.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2021. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)

3.11. Финансијски инструменти (Наставак)

Финансијска имовина (Наставак)

Финансијска имовина која се мјери по фер вриједности кроз остали укупни резултат уколико се држи унутар пословног модела чији је циљ постигнут наплатом уговорних новчаних токова и продајом финансијске имовине и уколико, у уговореним условима финансијске имовине на одређени датум настају новчани токови који су само плаћање главнице и камате на преостали дио дуга, осим ако се иницијално неопозиво признаје по фер вриједности кроз биланс успеха (ако то доводи до значајног смањења/елиминације рачуноводствене неусклађености).

При почетном признавању субјект може неопозиво одлучити да у осталом укупном резултату презентује накнадне промјене фер вриједности улагања у власнички инструмент, а да притом није ријеч о улагању које се држи ради трговања нити о неподвижном износу које је купац признао у оквиру пословних комбинација, на које се примјењује МСФИ 3.

Та одлука доноси се за сваки појединачни инструмент (односно акцију). Износи признати у осталом укупном резултату не смију се накнадно преносити у рачун добити и губитка. Међутим, субјект може преносити кумулативну добит или губитак унутар власничког капитала. Дивиденде на таква улагања признају се у рачуну добити и губитка у складу са МСФИ 9, осим ако је јасно да дивиденда представља поврат дијела трошкова улагања.

Финансијска имовина престаје да се признаје када је измирена, поништена, истекла, отписана или пренесена. Преноси се признају као престанак признавања уколико су сви битни ризици и користи пренесени, уколико нису пренесени, имовина наставља да се признаје.

Уколико ризици и користи нису пренесени или задржани, имовина се не признаје уколико контрола над имовином није пренесена.

Накнадно реализовани или наплаћени финансијски пласмани, дати аванси и потраживања признају се као приход текућег обрачунског периода.

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз биланс успеха само ако финансијска имовина није мјерена по амортизованом трошку или по фер вриједности кроз остали укупни резултат.

Финансијске обавезе

Финансијске обавезе обухватају дугорочне обавезе (дугорочне кредите), краткорочне обавезе из пословања и остале обавезе. Финансијске обавезе се признају када Група постане једна од страна у уговорним одредбама инструмента. Почетно признавање финансијских обавеза врши се према њиховој фер вриједности.

Трошкови трансакције се укључују у почетно процјењивање свих финансијских обавеза, осим у случају када се ради о финансијским обавезама које се вреднују по фер вриједности кроз биланс успеха.

Финансијске обавезе се накнадно исказују по амортизованој вриједности примјеном ефективне каматне стопе, осим финансијских обавеза које се вреднују по фер вриједности кроз биланс успеха по почетном признавању, неподвижних накнада које је признао стипендијалац у пословној комбинацији или финансијске обавезе које се држе ради трговања.

Камата на финансијске обавезе је евидентирана са интересом обрачунатим кориштењем метода ефективне каматне стопе за посматрани период, и она се односи и представљена је са осталим текућим обавезама. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Група испуни обавезу или када је обавеза плаћања, предвиђена уговором, укинута или истекла.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)
3.12. Залихе

Залихе се евидентирају по набавној вриједности или нето продајној вриједности, у зависности од тога која је вриједност нижа. Нето продајна вриједност је цијена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цијене за трошкове продаје. Вриједност залиха укључује вриједност по фактури добављача, транспортне и зависне трошкове. Алат и инвентар се отписују 100% приликом издавања у употребу. Вриједност залиха се утврђује на основу метода просјечне набавне цијене.

Залихе материјала за везане услуге се највећим дијелом односе на хардвере набављене за продају купцима у оквиру посебних продајних пакета.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вриједности залиха у случајевима када се оцијени да је потребно свести вриједност залиха на њихову нето продајну вриједност. За оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима врши се одговарајућа исправка вриједности, или се у цјелости отписују.

3.13. Резервисања

Резервисања се признају и врше када Група има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе.

Резервисања се састоје од резервисања за судске спорове који се воде против Групе, одређени дисконтовањем будућих новчаних токова који одражавају тренутно стање на тржишту и специфичних ризика који се односе на дату обавезу.

3.14. Бенефиције за запослене
а) *Порези и доприноси за обезбјеђење социјалне сигурности запослених*

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Група је обавезна да уплаћује доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених и на терет послодавца у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Група има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених и на терет послодавца евидентирају се на терет трошкова у периоду на који се односе.

б) *Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда*

Група је обавезна да запосленима, при одласку у пензију исплати отпремнине у висини три посљедње мјесечне нето плате остварене од стране запосленог. Поред тога, Група је у обавези да исплаћује и јубиларне награде у висини између пола и једне и по просјечне мјесечне плате Групе.

На основу МРС 19 "Накнаде запосленима" захтијева се обрачун и укалкулисавање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде.

в) *Обавезе по основу бонуса запосленима (варијабилни дио плате)*

На основу одлуке Генералног директора Друштва, утврђује се основица и начин обрачуна бонуса запосленима, као варијабилни дио плате. Бонус се остварује на основу реализованог учинка, праћеног на кварталном или годишњем нивоу, и евидентира се као трошак личних примања и резервисање по наведеном основу у тренутку процјене да ће запослени остварити право на наведени бонус.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године**3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (Наставак)****3.15. Извјештавање у сегменту**

Група примјењује МСФИ 8 “Оперативни сегменти” који захтијева идентификовање оперативних сегмената на бази интерних извјештаја о компонентама Групе који се редовно прегледају од стране руководиоца надлежних за доношење кључних одлука, а у циљу алокације адекватних ресурса наведеним сегментима, као и анализе њихових резултата. Информације о сегментима су анализиране на бази врста услуга које пружају оперативни дијелови Групе (*Напомена 40*).

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација консолидованих финансијских извјештаја захтијева од менаџмента кориштење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања консолидованих финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања консолидованих финансијских извјештаја. Будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан извјештаја о финансијском положају, које носе ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години, представљене су у даљем тексту:

Процијењени корисни вијек некретнина, опреме и нематеријалне имовине

Одређивање корисног вијека некретнина, опреме и нематеријалних улагања је засновано на историјском искуству са сличним средствима, као и предвиђеним технолошким напретком и промјенама економских и индустријских фактора. Стопа амортизације која се примјењује на неко средство преиспитује се најмање на крају сваке пословне године и, ако постоје значајне промјене у очекиваној динамици трошења будућих економских користи које су садржане у средству, стопа амортизације се мијења како би се одразила промијењена динамика. Таква промјена се евидентира као промјена рачуноводствене процјене у складу са МРС/МСФИ. Менаџмент доставља, сваку промјену стопа амортизације за групу средстава Управном одбору на усвајање.

У извјештајном периоду Управни одбор Друштва је усвојио измјену амортизационих стопа која је у примјени од 1. јануара 2021. године. Ефекат промјене амортизационих стопа за период који се завршава 31. децембра 2021. године је резултирао смањењем трошка амортизације у износу од 4,867,529 Конвертибилних марака.

Усљед значајности сталних средстава у укупној активи Групе, утицај сваке промјене у наведеним претпоставкама може бити материјално значајан на финансијски положај Групе, као и на резултате њеног пословања. На примјер, уколико би Група скратила, односно продужила просјечан корисни вијек сталне имовине за 10%, то би за годину која се завршава 31. децембра 2021. године резултовало у додатном, односно мањем трошку амортизације за 13,302,115 Конвертибилних марака (упоредни податак у 2020. години: 12,718,050 Конвертибилних марака).

Исправка вриједности потраживања

Приликом обрачуна исправке вриједности Група примјењује модел очекиваног кредитног губитка тако што разматра вјероватноћу настанка неизвршења обавезе друге уговорне стране током очекиваног уговореног рока трајања финансијске имовине. Група врши анализу потраживања груписаних на бази различитих карактеристика купаца и трендова историјских губитака (*Напомене 19, 20 и 21*).

Резервисања

Генерално, резервисања су у значајној мјери подложна процјенама. Група процјењује вјероватноћу да се нежељени случајеви могу догодити као резултат прошлих догађаја, и уколико је вјероватноћа већа од 50%, Група врши резервисање износа који је потребан да се измири обавеза. Иако Група поштује начело опрезности приликом процјене, с обзиром да постоји велика доза неизвјесности, у одређеним случајевима стварни резултати могу одступати од ових процјена (*Напомена 31*).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ (Наставак)
Приходи и расходи по основу међународног саобраћаја

Приходи (расходи) и потраживања (обавезе) који су произашли из потписаних споразума са ино операторима су приказани у приложеним консолидованим финансијским извјештајима, и односе се на приходе и расходе од међународних долазних, односно одлазних позива остварених са земљама са којима је Група успоставила директан обрачун међународног телефонског саобраћаја. Дио остварених прихода, односно расхода по наведеном основу, евидентиран је на основу процјене извршене у складу са интерним обрачунима оствареног саобраћаја (*Напомене 23 и 33*). Менаџмент сматра да су интерни обрачуни оствареног саобраћаја адекватни, и да одражавају стварно остварени међународни саобраћај у одговарајућем периоду.

Правична (фер) вриједност

Пословна политика Групе је да објелодани информације о правичној вриједности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности.

У Републици Српској и Босни и Херцеговини не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вриједност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Уколико као доказ за фер вриједност није расположива котирана цијена на активном тржишту за исту имовину или обавезу користи се вриједност заснована на техникама процјене које користе податке са доступних тржишта.

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ И УСЛУГА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2021.	2020.
Приходи од продаје у земљи:		
Приходи од фиксне мреже	58,479,439	62,020,818
Приходи од мобилне мреже	191,208,303	183,368,233
Приходи од интегрисаних услуга	112,333,524	106,626,454
Приходи од интернета	33,151,779	32,372,146
Приходи од везаних услуга	37,326,693	39,117,471
Приходи од продаје робе	7,295,258	3,688,144
Приходи од ICT и осталих услуга	13,754,011	12,850,906
Укупно приходи од продаје у земљи	453,549,007	440,044,172
Приходи од продаје у иностранству:		
Приходи од међународног обрачуна	37,059,303	35,448,315
Приходи од продаје лиценци, ICT и осталих услуга	7,649,459	10,944,310
Укупно приходи од продаје у иностранству	44,708,762	46,392,625
Укупно приходи од продаје робе и услуга	498,257,769	486,436,797

Приходи од продаје у иностранству највећим дијелом се односе на приходе остварене у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
6. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2021	2020
Приходи од закупнина	3,153,851	2,550,213
Приходи од укидања разграниченог прихода (донације) - (Напомена 29)	12,367	12,367
Остали приходи	16,040,458	6,799,240
	19,206,676	9,361,820

Остали приходи највећим дијелом се односе на приходе од активирања интерних учинака по основу трошкова запослених који раде на изградњи мреже, као и на капиталним инвестиционим пројектима у укупном износу од 10,336,993 конвертибилне марке.

7. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, РОБЕ И ВЕЗАНИХ УСЛУГА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2021	2020
Материјал за везане услуге	44,184,125	48,580,743
Набавна вриједност продате робе	10,874,085	9,183,566
Електрична енергија	6,887,333	6,681,388
Гориво и мазиво	1,590,614	1,260,764
Остали трошкови материјала	3,092,835	3,132,086
	66,628,992	68,838,547

Трошкови материјала за везане услуге се односе на трошкове продатих хардвера у оквиру посебних продајних пакета.

8. ТРОШКОВИ ЗАПОСЛЕНИХ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2021	2020
Бруто зараде	74,331,786	73,164,898
Накнаде члановима Управног одбора и Одбора за ревизију	383,906	375,789
Отпремнине	1,042,268	1,051,226
Остала лична примања	11,157,982	9,779,067
	86,915,942	84,370,980

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
9. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2021	2020
Трошкови међународног обрачуна	28,051,477	25,353,600
Трошкови одржавања	20,673,694	19,912,586
Трошкови закупа земљишта и пословних простора	970,301	1,010,971
Трошкови рекламе и пропаганде	16,887,561	12,630,829
Накнада за емитовање садржаја	13,786,602	23,599,384
Остале производне услуге	27,271,943	28,194,382
	107,641,578	110,701,752

10. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2021	2020
Индиректни порези који не зависе од пословног резултата	4,537,274	4,438,372
Накнаде Регулаторној агенцији за комуникације	11,141,843	10,844,577
Губици од расходавања некретнина, опреме и нематеријалних улагања	1,472,417	1,013,300
Мањкови	66,991	14,777
Трошкови резервисања	715,606	2,288,198
Остали расходи	12,162,153	12,107,766
	30,096,284	30,706,990

Остали расходи се највећим дијелом односе на остале непроизводне услуге, трошкове административних такси и накнада за рад студентских и омладинских задруга.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
11. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ

У Конвертибилним маркама		Година која се завршава	
		31. децембра	
		2021	2020
Приходи од камата			
- камате на депозите		10,900	45,579
- остале камате		760,083	824,897
		770,983	870,476
Остали финансијски приходи		1,591	5,995
Позитивне курсне разлике		254,118	497,189
		255,709	503,184
Укупно финансијски приходи		1,026,692	1,373,660
Расходи камата			
- по основу кредитних уговора		(6,174,194)	(6,464,800)
- по основу обавеза за имовину узету у закуп		(1,274,107)	(1,418,445)
- остале камате		(1,003,280)	(32,475)
		(8,451,581)	(7,915,720)
Негативне курсне разлике		(542,491)	(282,273)
Укупно финансијски расходи		(8,994,072)	(8,197,993)
Нето финансијски расходи		(7,967,380)	(6,824,333)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
12. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА И GOODWILL

		Односи са купцима	База посредника	Жиг	Лиценце за кориштење радиофреквенцијског спектра	Остале лиценце	Остала нематеријална улагања	31. децембар 2021. и 31. децембар 2020. године Трошкови стицања уговора	Нематеријална улагања у припреми	Укупно нематеријална улагања
	Goodwill									
Набавна вриједност										
Стање, 1. јануар 2020. године	76,892,503	85,117,279	-	4,091,596	157,188,477	11,778,364	133,662,904	5,915,590	22,218,096	496,864,809
Повећања	-	-	-	-	-	-	35,333,979	3,631,925	4,412,583	43,378,487
Повећања по основу пословне комбинације	-	-	7,662,942	-	-	-	-	-	-	7,662,942
Пренос (са) / на	-	-	-	-	-	350,599	3,880,210	51,882	(4,282,691)	-
Отуђења и расхоровања	-	-	-	-	-	(159,855)	(9,884,025)	(3,624,601)	(44)	(13,668,525)
Пренос са / (на) некретнина и опреме	-	-	-	-	-	-	-	283,925	(785,329)	(501,404)
Остале промјене	(611,478)	-	-	-	-	-	-	-	-	(611,478)
Стање, 31. децембар 2020. године	76,281,025	85,117,279	7,662,942	4,091,596	157,188,477	11,969,108	162,993,068	6,258,721	21,562,615	533,124,831
Стање, 1. јануар 2021. године	76,281,025	85,117,279	7,662,942	4,091,596	157,188,477	11,969,108	162,993,068	6,258,721	21,562,615	533,124,831
Повећања	-	-	-	-	-	101,578	63,545,234	8,600,119	7,178,582	79,425,513
Пренос (са) / на	-	-	-	-	-	759,500	5,265,931	110,142	(6,135,573)	-
Отуђења и расхоровања	-	-	-	-	-	(17,666)	(16,828,575)	(1,860,199)	-	(18,706,440)
Пренос са / (на) некретнина и опреме	-	-	-	-	-	-	124,934	211,631	(25,357)	311,208
Остале промјене	(943,688)	-	-	-	-	-	-	-	-	(943,688)
Стање, 31. децембар 2021. године	75,337,337	85,117,279	7,662,942	4,091,596	157,188,477	12,812,520	215,100,592	13,320,414	22,580,267	593,211,424
Акумулирана исправка вриједности										
Стање, 1. јануар 2020. године	-	3,002,526	-	136,387	130,404,296	9,308,170	81,222,355	3,146,760	-	227,220,494
Амортизација	-	3,926,575	1,666,045	409,159	1,870,543	1,066,269	25,065,779	2,939,615	-	36,943,985
Отуђења и расхоровања	-	-	-	-	-	(18,631)	(6,296,584)	(3,624,601)	-	(9,939,816)
Стање, 31. децембар 2020. године	-	6,929,101	1,666,045	545,546	132,274,839	10,355,808	99,991,550	2,461,774	-	254,224,663
Стање, 1. јануар 2021. године	-	6,929,101	1,666,045	545,546	132,274,839	10,355,808	99,991,550	2,461,774	-	254,224,663
Амортизација	-	3,926,575	1,999,262	409,160	1,870,543	927,530	37,438,396	4,647,274	-	51,218,740
Отуђења и расхоровања	-	-	-	-	-	(17,666)	(16,682,147)	(1,860,199)	-	(18,560,012)
Остале промјене	-	-	-	-	-	(72,796)	-	(132,947)	-	(205,743)
Стање, 31. децембар 2021. године	-	10,855,676	3,665,307	954,706	134,145,382	11,192,876	120,747,799	5,115,902	-	286,677,648
Садашња вриједност										
31. децембар 2021. године	75,337,337	74,261,603	3,997,635	3,136,890	23,043,095	1,619,644	94,352,793	8,204,512	22,580,267	306,533,776
31. децембар 2020. године	76,281,025	78,188,178	5,996,897	3,546,050	24,913,638	1,613,300	63,001,518	3,796,947	21,562,615	278,900,168

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
12. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА И GOODWILL (Наставак)

Goodwill представља вишак средстава стицања пословном комбинацијом изнад удјела Мтел а.д. Бања Лука у нето фер вриједности препознатљивих средстава, признатих обавеза и потенцијалних обавеза стицања зависних друштава.

Односи са купцима, који представљају уговорне односе са корисницима, база посредника која се односи на уговоре са различитим посредницима, као и жиг, признати су по процијењеној вриједности након пословних комбинација преузимања зависних друштава.

Лиценце за кориштење радиофреквенцијског спектра подразумевају дозволе за кориштење радиофреквенцијског спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система. Дозволе се издају од стране Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине („РАК“) и омогућавају пружање GSM/UMTS/LTE услуга на подручју Босне и Херцеговине.

Остала нематеријална улагања највећим дијелом се односе на софтвере у нето вриједности од 11,342,789 Конвертибилних марака и право на дистрибуцију ТВ садржаја у нето вриједности од 81,559,586 Конвертибилних марака.

Трошкови стицања уговора се односе на имовину која произилази из трошкова извршења или добијања уговора, а који се у складу са МСФИ 15 капитализују и признају у току просјечног трајања уговора са купцем.

У току извјештајног периода, Група је у оквиру нематеријалних улагања извршила активирање интерних учинака у укупном износу од 1,150,838 Конвертибилних марака.

Нематеријална улагања у припреми највећим дијелом се односе на софтвере у припреми.

13. ИМОВИНА УЗЕТА У ЗАКУП

	У Конвертибилним маркама		
	Земљиште и објекти	Возила	Укупно
Стање, 1. јануар 2020. године	61,001,314	189,711	61,191,025
Нове набавке	7,747,851	137,286	7,885,137
Амортизација	(13,697,095)	(80,577)	(13,777,672)
Модификација периода закупа	(170,670)	-	(170,670)
Стање, 31. децембра 2020. године	54,881,400	246,420	55,127,820
Стање, 1. јануар 2021. године	54,881,400	246,420	55,127,820
Нове набавке	9,147,644	141,840	9,289,484
Амортизација	(13,884,250)	(130,125)	(14,014,375)
Модификација периода закупа	(1,071,066)	2,314	(1,068,752)
Стање, 31. децембар 2021. године	49,073,728	260,449	49,334,177

Група у оквиру својих редовних пословних активности узима у закуп различите предмете закупа од којих су најзначајнији: пословни простори за продајна мјеста, земљиште и објекти за смјештај телекомуникационе опреме. Приликом одмјеравања обавеза по основу закупа, Група је узела у обзир и потенцијалну изложеност по основу промјењивих плаћања по основу закупа, опција продужења, односно раскидања закупа, гаранција остатка вриједности и закупа који још нису почели, али се закупац обавезао на њих. Већина уговора о закупу је уговорена са фиксном накнадом за закуп. Група нема значајних уговора о закупу који имају посебна ограничења или уговорене обавезе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
14. НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА

	У Конвертибилним маркама					
	31. децембар 2021. и 31. децембар 2020. године		Основна средства у припреми		Укупно основна средства	
	Земљиште	Некретнине и инфраструктура	Улагања у туђа стална средства	Опрема		
Набавна вриједност						
Стање, 1. јануар 2020. године	1,740,580	879,735,499	3,408,207	717,717,934	75,660,358	1,678,262,578
Повећања	-	1,782,688	109,261	3,770,395	73,891,546	79,553,890
Повећања по основу пословне комбинације	-	-	-	457,184	-	457,184
Пренос (са) / на	16,360	20,216,267	372,715	39,659,682	(60,265,024)	-
Пренос са нематеријалних улагања	-	-	-	-	501,404	501,404
Отуђења и расходовања	-	(3,064,656)	-	(42,818,274)	(526,137)	(46,409,067)
Демонтажа	-	-	-	(933,465)	(51,678)	(985,143)
Рекласификација на средства намијењена продаји	-	-	-	(251,977)	(73,929)	(325,906)
Стање, 31. децембар 2020. године	1,756,940	898,669,798	3,890,183	717,601,479	89,136,540	1,711,054,940
Стање, 1. јануар 2021. године	1,756,940	898,669,798	3,890,183	717,601,479	89,136,540	1,711,054,940
Повећања	-	5,475,614	46,152	9,585,524	86,324,139	101,431,429
Пренос (са) / на	21,116	30,468,412	305,855	58,524,911	(89,320,294)	-
Пренос са / (на) нематеријална улагања	-	-	-	70,490	(381,698)	(311,208)
Отуђења и расходовања	-	(662,373)	(220,885)	(64,121,198)	(563,565)	(65,568,021)
Демонтажа	-	-	-	(972,168)	29,689	(942,479)
Рекласификација на средства намијењена продаји	-	-	-	(16,934)	(105,608)	(122,542)
Стање, 31. децембар 2021. године	1,778,056	933,951,451	4,021,305	720,672,104	85,119,203	1,745,542,119
Акумулирана исправка вриједности						
Стање, 1. јануар 2020. године	-	537,517,193	2,474,480	504,131,734	-	1,044,123,407
Амортизација	-	16,497,449	380,938	59,580,459	-	76,458,846
Отуђења и расходовања	-	(3,204,947)	-	(42,084,257)	-	(45,289,204)
Демонтажа	-	-	-	(985,143)	-	(985,143)
Рекласификација на средства намијењена продаји	-	-	-	(251,977)	-	(251,977)
Стање, 31. децембар 2020. године	-	550,809,695	2,855,418	520,390,816	-	1,074,055,929
Стање, 1. јануар 2021. године	-	550,809,695	2,855,418	520,390,816	-	1,074,055,929
Амортизација	-	13,147,799	409,445	54,230,788	-	67,788,032
Отуђења и расходовања	-	(574,964)	(216,638)	(62,973,148)	-	(63,764,750)
Демонтажа	-	-	-	(942,479)	-	(942,479)
Рекласификација на средства намијењена продаји	-	-	-	(16,934)	-	(16,934)
Стање, 31. децембар 2021. године	-	563,382,530	3,048,225	510,689,043	-	1,077,119,798
Садашња вриједност						
31. децембар 2021. године	1,778,056	370,568,921	973,080	209,983,061	85,119,203	668,422,321
31. децембар 2020. године	1,756,940	347,860,103	1,034,765	197,210,663	89,136,540	636,999,011

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
14. НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА (Наставак)

Основна средства у припреми на дан 31. децембра 2021. године се углавном односе на телекомуникациону опрему, која је набављена, али још није пуштена у функцију. На дан 31. децембра 2021. године не постоје ограничења власништва над некретнинама и опремом Групе. Уговорене, а нереализоване обавезе Групе по основу улагања у некретнине и опрему на дан 31. децембра 2021. године износе укупно 42,709,592 Конвертибилне марке (31. децембар 2020. године: 45,155,240 Конвертибилних марака).

У току извјештајног периода, Група је у оквиру некретнина и опреме извршила активирање интерних учинака у укупном износу од 9,113,635 Конвертибилних марака.

15. УЛАГАЊА У ПРИДРУЖЕНА ДРУШТВА

	Удио	У Конвертибилним маркама	
		31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
а) Улагања у МТЕЛ д.о.о. Подгорица (Црна Гора):	49%		
- Набавна вриједност улагања у МТЕЛ д.о.о. Подгорица		143,565,421	132,065,141
- Свођење набавне вриједности улагања по основу признавања дијела добитака методом удјела		39,282,825	30,518,002
<i>Улагање у МТЕЛ д.о.о. Подгорица, нето</i>		182,848,246	162,583,143
а) Улагања у МТЕЛ Global д.о.о. Београд (Србија):	41%		
- Набавна вриједност улагања у МТЕЛ Global д.о.о. Београд		35,938,045	29,699,279
- Свођење набавне вриједности улагања по основу признавања дијела губитака методом удјела		(17,267,442)	(11,270,259)
<i>Улагање у МТЕЛ Global д.о.о. Београд, нето</i>		18,670,603	18,429,020
Укупно улагања у придружена друштва		201,518,849	181,012,163

Улагања у придружена друштва у укупном износу од 179,503,466 Конвертибилних марака односе се на набавну вриједност улагања у друштва МТЕЛ д.о.о. Подгорица и МТЕЛ Global д.о.о. Београд.

На дан 31. децембра 2021. године, Група има 49% удјела у друштву МТЕЛ д.о.о. Подгорица, Црна Гора, и 41% удјела у друштву МТЕЛ Global д.о.о. Београд, Република Србија, који се баве пружањем телекомуникационих услуга.

Укупан улог у МТЕЛ д.о.о. Подгорица, након првобитно уговореног износа на име куповине 49% удјела извршене 1. фебруара 2010. године, накнадних докапитализација, као и осталих трошкова који су у директној вези са наведеном трансакцијом, те уносом неновчаног и новчаног улога, износи 143,565,421 Конвертибилну марку. У току овог извјештајног периода, Друштво је извршило и докапитализацију у износу од 11,500,280 Конвертибилних марака чиме није нарушена претходно утврђена власничка структура.

Укупан улог у МТЕЛ Global д.о.о. Београд, Србија, након неновчаног улога у виду права на 100% удјела у друштву Mtel Austria GmbH, чиме је Друштво постало власник 41% удјела, и докапитализације, укупно износи 35,938,045 Конвертибилних марака. У току овог извјештајног периода, Друштво је извршило и докапитализацију у износу од 6,238,766 Конвертибилних марака чиме није нарушена претходно утврђена власничка структура.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
15. УЛАГАЊА У ПРИДРУЖЕНА ДРУШТВА (Наставак)

Улагања у придружена друштва МТЕЛ д.о.о. Подгорица и МТЕЛ Global д.о.о. Београд рачуноводствено се обухватају примјеном методе удјела. Учешће Групе у добитку придруженог друштва МТЕЛ д.о.о. Подгорица у години која се завршава 31. децембра 2021. године, износи 8,764,822 Конвертибилне марке, док учешће Групе у губитку придруженог друштва МТЕЛ Global д.о.о. Београд износи 5,996,506 Конвертибилних марака.

Кретање на улозима у придруженим друштвима МТЕЛ д.о.о. Подгорица и МТЕЛ Global д.о.о. Београд је било сљедеће:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2021.	Година која се завршава 31. децембра 2020.
<i>Стање, 01. јануар</i>	181,012,163	168,846,628
Докапитализација МТЕЛ д.о.о. Подгорица	11,500,280	-
Улагање у МТЕЛ Global д.о.о. Београд	6,238,766	12,028,355
Учешће у добитку придружених друштава који се обрачунава коришћењем методе удјела (Напомена 3.1.е)	2,767,640	137,180
<i>Стање, крај године</i>	201,518,849	181,012,163

16. ОСТАЛА УЛАГАЊА

	Удио	У Конвертибилним маркама	
		31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
<i>Финансијска имовина која се мјери по фер вриједности кроз остали укупни резултат:</i>			
- Нова банка а.д. Бања Лука	0.02%	-	5,359
		-	5,359
<i>Финансијска имовина која се мјери по амортизованом трошку:</i>			
- Дугорочне обвезнице Републике Српске		12,478	23,309
- Центар за међународно право и међународну пословну сарадњу д.о.о. Бања Лука	22.97%	400	400
		12,878	23,709
		12,878	29,068

Друштво је у 2020. години посједовало акције Нове банке а.д. Бања Лука, које су биле вредноване по фер вриједности а чије су промјене исказане као добици/(губици) у оквиру извјештаја о осталом укупном резултату. У посматраној пословној години Друштво је прихватило услове из Понуде о откупу акција и пренијело акције на откупиоца (већинског акционара Нове банке а.д.).

Финансијска имовина која се мјери по амортизованом трошку се односи на обвезнице Републике Српске емитоване од стране Министарства финансија Републике Српске, а по основу плаћања дуга који буџетски корисници имају према Друштву. Обвезнице су издате са роком доспијећа од 15 година, почевши од 31. децембра 2007. године, уз грасе период од 5 година са каматном стопом од 1.5% годишње, и вредноване су по амортизованој вриједности кориштењем ефективне каматне стопе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
17. ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА И КРЕДИТИ

	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
<i>Дугорочни кредити запосленима</i>	67,727	71,113
<i>Минус: Дио дугорочних кредита који доспијева до једне године (Напомена 22)</i>	(67,727)	(70,157)
	-	956
<i>Остали дугорочни кредити</i>	234,508	265,966
<i>Минус: Дио дугорочних кредита који доспијева до једне године (Напомена 22)</i>	(37,178)	(34,318)
	197,330	231,648
Остали дугорочни депозити	176,025	176,025
Остали дугорочни пласмани	8,724	13,120
	184,749	189,145
Укупно дугорочна потраживања и кредити	382,079	421,749
<i>Минус: Акумулирани импаритетни губитак:</i>		
- исправка вриједности дугорочних кредита запосленима	(3,531)	(3,753)
- исправка вриједности осталих дугорочних кредита	(16,168)	(21,197)
- исправка вриједности дугорочних пласмана	(19,629)	(24,184)
	(39,328)	(49,134)
	342,751	372,615

18. ЗАЛИХЕ

	У Конвертибилним маркама 31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Материјал	4,240,491	4,379,004
Роба	216,602	210,591
Материјал за везане услуге	12,123,550	12,055,580
Дати аванси за залихе	1,300,401	1,450,158
	17,881,044	18,095,333

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
19. КУПЦИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
<i>Купци:</i>		
- повезана правна лица (<i>Напомена 36 (а)</i>)	19,181,764	11,583,701
- у земљи	134,330,873	133,457,190
- у иностранству	1,443,515	1,496,565
Бруто потраживања	154,956,152	146,537,456
<i>Минус: Исправка вриједности потраживања за очекиване кредитне губитке</i>	(67,792,036)	(64,101,612)
	87,164,116	82,435,844

Укупна бруто потраживања од купаца на дан 31. децембра 2021. године износе 154,956,152 Конвертибилне марке. Група је примјенила поједностављени приступ у признавању губитака за цјелокупни период трајања за потраживања од купаца и остала потраживања која не садрже значајну компоненту финансирања, груписањем различитих карактеристика купаца и трендова историјских губитака.

Укупна исправка вриједности потраживања на дан 31. децембра 2021. године износи 67,792,036 Конвертибилних марака и представља 42.27% укупне бруто вриједности потраживања од купаца. Промјене на рачунима исправки вриједности потраживања су приказане у *Напомени 21* уз консолидоване финансијске извјештаје.

20. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Остала потраживања	1,303,477	1,775,565
	1,303,477	1,775,565
<i>Минус: Исправка вриједности других потраживања</i>	(570,294)	(498,509)
	733,183	1,277,056

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
21. ОБЕЗВРЈЕЋЕЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

У Конвертибилним маркама			
Период 1. јануар - 31. децембар 2021. и пословна 2020. година			
	Купци (Напомена 19)	Друга потраживања (Напомена 20)	Укупно
Стање, 1. јануар 2020. године	62,001,843	720,220	62,722,063
Исправке у току године на терет резултата	3,632,442	89,272	3,721,714
Отпис потраживања	(1,970,381)	-	(1,970,381)
Повећања по основу пословне комбинације	347,472	-	347,472
Остало	90,236	(310,983)	(220,747)
Стање, 31. децембар 2020. године	64,101,612	498,509	64,600,121
Стање, 1. јануар 2021. године	64,101,612	498,509	64,600,121
Исправке у току године на терет резултата	5,997,904	69,221	6,067,125
Исправке у току године у корист резултата	(439)	-	(439)
Отпис потраживања	(2,279,796)	-	(2,279,796)
Повећања по основу пословне комбинације	-	-	-
Остало	(27,245)	2,564	(24,681)
Стање, 31. децембар 2021. године	67,792,036	570,294	68,362,330

22. ДЕПОЗИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ЗА КРЕДИТЕ

У Конвертибилним маркама		
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Краткорочно орочени депозити	1,215,646	10,024,848
Кредити запосленима који доспијевају до једне године (Напомена 17)	67,727	70,157
Остали кредити који доспијевају до једне године (Напомена 17)	37,178	34,318
Краткорочни кредити повезаним правним лицима	-	977,915
	1,320,551	11,107,238

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
23. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Обрачуната потраживања	4,627,945	1,607,183
Уговорна имовина	9,253,795	11,592,286
Унапријед плаћени трошкови	858,680	1,142,158
Обрачунате авансне фактуре за потребе обрачуна ПДВ-а	3,374,592	3,119,985
	18,115,012	17,461,612

Обрачуната потраживања се највећим дијелом, у износу од 3,907,961 Конвертибилну марку, односе на процјену међународног саобраћаја и *roaming*-а, која је извршена у складу са интерним обрачунима оствареног саобраћаја, односно обрачуном добијеним од клириншке куће.

Уговорна имовина представља право Групе на накнаду у замјену за робу или услуге које је Група пренијела купцу када је то право условљено другим факторима, осим протока времена (нпр. испорука других елемената уговора). Група признаје уговорну имовину углавном из уговора у којима се уређај испоручује у одређеном тренутку у пакету са услугама које се пружају током времена.

24. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Жиро рачуни	16,903,573	5,211,560
Девизни рачуни	2,639,642	3,930,750
Благајне	22,774	24,285
Готовински еквиваленти	101,569	101,569
	19,667,558	9,268,164

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
25. КАПИТАЛ
Акцијски капитал

Структура акцијског капитала Друштва (по Књизи акционара коју води Централни регистар хартија од вриједности Републике Српске а.д. Бања Лука) на дан 31. децембра 2021. и 31. децембра 2020. године је била сљедећа:

	31. децембар 2021.	у %	31. децембар 2020.	у %
Телеком Србија а.д. Београд, Србија	319,428,193	65.01	319,428,193	65.01
Пензијски резервни фонд РС а.д. Бања Лука	43,340,269	8.82	43,840,269	8.92
Фонд за реституцију РС а.д. Бања Лука	24,715,439	5.03	24,715,439	5.03
ДУИФ Кристал инвест а.д. – OАIF Future fund	10,361,604	2.11	12,861,604	2.62
Остали акционари	93,538,250	19.03	90,538,250	18.42
	491,383,755	100	491,383,755	100

Основни капитал Друштва у износу од 491,383,755 Конвертибилних марака, у потпуности је уплаћен и подијељен на 491,383,755 обичних (редовних) акција, од којих је свака номиналне вриједности 1 Конвертибилну марку. Све акције су исте класе са истим правима, обичне и гласе на име. Свака акција даје право на један глас.

Акције Друштва котирају на Бањалучкој берзи хартија од вриједности у Републици Српској (активно, али недовољно развијено финансијско тржиште). Тржишна вриједност једне акције са стањем на дан 31. децембар 2021. године износи 1.42 Конвертибилне марке (31. децембар 2020. године: 0.99 Конвертибилних марака). Зарада и дивиденда по акцији је приказана у *Напомени 37* уз консолидоване финансијске извјештаје.

Законске резерве

Законске резерве на дан 31. децембар 2021. године у износу од 49,265,051 Конвертибилну марку представљају издвајања из расподеле добитка у складу са чланом 231. Закона о привредним друштвима, и то најмање у висини 5% од добитка текуће године умањене за губитак претходне године, све док те резерве, заједно са резервама капитала, не достигну висину од најмање 10% основног капитала или Статутом одређени већи дио основног капитала.

Законске резерве користе се за покриће губитка, а ако прелазе износ од 10% основног капитала, или Статутом одређеног већег дијела основног капитала, могу се користити и за повећање основног капитала.

Остале резерве – резерве по основу инвестиционе обавезе

Остале резерве на дан 31. децембар 2021. године у износу од 97,791,500 Конвертибилних марака цјелокупно се односе на резерве формиране у току 2008. године, и то на основу уплаћене инвестиционе обавезе већинског власника (Телеком Србија а.д. Београд), као купца већинског пакета акција Друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
26. КРЕДИТИ И ОСТАЛЕ ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
а) Дугорочни кредити:		
- Новчани кредити	229,194,621	266,640,282
- Кредити за набавке опреме	67,063,183	55,980,997
	296,257,804	322,621,279
б) Остале дугорочне обавезе	6,775,594	10,064,485
Укупно дугорочне обавезе	303,033,398	332,685,764
Минус: текуће доспијеће дугорочних обавеза:		
- дугорочни кредити	(101,572,615)	(91,905,608)
- остале дугорочне обавезе	(3,350,937)	(3,278,803)
Укупно текуће доспијеће дугорочних обавеза	(104,923,552)	(95,184,411)
	198,109,846	237,501,353
в) Краткорочни кредити:		
- Новчани кредити од повезаних правних лица	-	-
- Новчани кредити од банака	-	3,911,660
	-	3,911,660

Просјечна каматна стопа на дугорочне кредите за набавку опреме је у висини шестомјесечног EURIBOR-а увећаног за маржу у распону од 0.5% до 1.0% годишње (2020. године: шестомјесечни EURIBOR увећан за маржу у распону од 0.5% до 1.0% годишње). За новчане кредите уговорена је каматна стопа по тренутним тржишним условима.

Остале дугорочне обавезе се односе на обавезе за дозволу за кориштење радиофреквенцијског спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система издату од стране Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине.

Уговорна валута за све кредите, осим кредита одобрених од Владе Краљевине Шпаније, банака и добављача из земље је EUR.

Група измирује све своје обавезе по кредитима у складу са уговореном динамиком, према утврђеним ануитетним плановима. Такође, Група поштује и све остале одредбе из уговора о кредитима и нема кршења било којих одредби уговора који би евентуално захтијевали пријевремену отплату обавеза.

Рочност доспијећа отплата дугорочних кредита:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Текућа доспијећа	104,923,552	95,184,411
Између једне и двије године	92,213,616	87,784,777
Између двије и три године	62,919,097	73,752,814
Између три и четири године	24,086,243	49,217,882
Између четири и пет година	10,025,162	11,751,148
Након пет година	8,865,728	14,994,732
Укупно дугорочни дио кредита	198,109,846	237,501,353
	303,033,398	332,685,764

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
27. ОБАВЕЗЕ ЗА ПРАВО НА ДИСТРИБУЦИЈУ ТВ САДРЖАЈА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Обавезе за право на дистрибуцију ТВ садржаја	82,995,086	49,531,286
<i>Минус: текуће доспијеће дугорочних обавеза за право на дистрибуцију ТВ садржаја</i>	(25,959,306)	(15,223,621)
	57,035,780	34,307,665

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Текућа доспијећа	25,959,306	15,223,621
Између једне и двије године	24,059,702	9,618,876
Између двије и три године	16,352,079	8,902,004
Између три и четири године	13,081,274	7,986,944
Између четири и пет година	3,542,725	5,662,815
Након пет година	-	2,137,026
Укупно дугорочни дио кредита	57,035,780	34,307,665
	82,995,086	49,531,286

28. ОБАВЕЗЕ ЗА ИМОВИНУ УЗЕТУ У ЗАКУП

	У Конвертибилним маркама		
	Земљиште и објекти	Возила	Укупно
Стање, 1. јануар 2020. године	62,184,331	186,865	62,371,196
Нове набавке	7,747,851	137,286	7,885,137
Трошак камате имовине узете у закуп (<i>Напомена 11</i>)	1,413,165	5,280	1,418,445
Модификација периода закупа	(367,930)	-	(367,930)
Затварање обавезе	(14,504,912)	(96,032)	(14,600,944)
Стање, 31. децембар 2020. године	56,472,505	233,399	56,705,904
Стање, 1. јануар 2021. године	56,472,505	233,399	56,705,904
Нове набавке	9,147,644	141,840	9,289,484
Трошак камате имовине узете у закуп (<i>Напомена 11</i>)	1,267,916	6,191	1,274,107
Модификација периода закупа	(1,380,529)	33,458	(1,347,071)
Затварање обавезе	(14,700,138)	(136,173)	(14,836,311)
Стање, 31. децембар 2021. године	50,807,398	278,715	51,086,113
<i>Минус: Дио дугорочних закупа који доспијевају до једне године</i>	(12,788,809)	-	(12,788,809)
Стање, 31. децембар 2021. године	38,018,589	278,715	38,297,304

Група је извршила признавање обавеза за имовину узету у закуп у складу са захтјевима стандарда МСФИ 16 према којем се обавеза мјери по садашњој вриједности свих плаћања у вези са закупом која нису извршена на дан признавања.

За каматну стопу за обавезе за имовину узету у закуп кориштена је стопа коју би Група као закупопримац платила да у сличном року и уз сличне гаранције позајми средства неопходна за набавку имовине сличне вриједности као имовине узете у закуп у сличном економском окружењу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
29. РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Примљене донације	37,101	49,468
<i>Минус: Краткорочни дио разграниченог прихода</i>	<i>(12,367)</i>	<i>(12,367)</i>
	24,734	37,101

Кретања на разграниченим приходима у години која се завршава 31. децембра 2021. године и у пословној 2020. години су била сљедећа:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2021.	Година која се завршава 31. децембра 2020.
<i>Стање, 1. јануар</i>	49,468	61,835
Смањење у корист осталих прихода	(12,367)	(12,367)
<i>Стање, крај године</i>	37,101	49,468

30. БЕНЕФИЦИЈЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Бенефиције за запослене		
- дугорочни дио	6,358,937	6,491,502
- краткорочни дио	793,596	671,881
	7,152,533	7,163,383

Дугорочна резервисања за бенефиције за запослене са стањем на дан 31. децембар 2021. године у износу од 7,152,533 Конвертибилне марке се односе на дугорочна и краткорочна резервисања по основу обрачуна садашње вриједности акумулираних права запослених Групе на отпремнине и јубиларне награде, у складу са МРС 19 "Бенефиције за запослене".

Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију и јубиларне награде утврђују се кориштењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмјеравањем које се врши на дан извјештаја о финансијском положају.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
30. БЕНЕФИЦИЈЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (Наставак)

У складу са наведеним, Група је ангажовала овлашћеног актуара да у име Групе изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде на дан 31. децембра 2021. године. Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде овлашћени актуар је користио сљедеће претпоставке: дисконтна стопа 3.5% годишње, пројектовани раст зарада у распону од 0.3% до 1.2% годишње, пројектоване године радног стажа за одлазак у пензију 40 година за мушкарце и 35 до 40 година за жене, пројектована флукуација запослених на основу података о историјском кретању запослених у претходном периоду, званично објављене стопе морталитета из окружења, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину и јубиларну награду. На дан 31. децембра 2021. године дошло је до промјене демографских претпоставки. Ефекти измјене ових претпоставки признати су као актуарски губитак у оквиру осталог укупног резултата.

Број мјесечних зарада за јубиларне награде приказан је у табели:

Број година provedених у Друштву	Број зарада
10	0.5
20	1
30	1.5
40	0.5

Кретања на дугорочним обавезама за бенефиције за запослене у години која се завршава на дан 31. децембра 2021. године и пословној 2020. години су била сљедећа:

У Конвертибилним маркама 31. децембар 2021. године и пословна 2020. година	
Стање, 1. јануар 2020. године	7,142,606
Резервисања у току године (Напомена 10)	496,586
Исплате у току године	(475,809)
	7,163,383
<i>Минус: Дио дугорочних бенефиција које доспијевају до једне године</i>	(671,881)
Стање, 31. децембар 2020. године	6,491,502
Стање, 1. јануар 2021. године	7,163,383
Резервисања у току године (Напомена 10)	487,556
Актуарски губици	20,354
Исплате у току године	(531,994)
Остало	13,234
	7,152,533
<i>Минус: Дио дугорочних бенефиција које доспијевају до једне године</i>	(793,596)
Стање, 31. децембар 2021. године	6,358,937

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
31. РЕЗЕРВИСАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2021.	Година која се завршава 31. децембра 2020.
<i>Стање, 1. јануар</i>	3,832,683	2,413,829
Резервисања за судске спорове	923,038	24,000
Укидања резервисања за судске спорове	(104,614)	(35,032)
Остала резервисања	981,121	1,429,886
<i>Стање, крај године</i>	5,632,228	3,832,683

32. ДОБАВЉАЧИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
<i>Добављачи:</i>		
- повезана правна лица (<i>Напомена 36(а)</i>)	10,425,364	3,897,384
- у земљи	70,288,192	53,530,206
- у иностранству	16,524,505	12,199,231
- за нефактурисане инвестиције и услуге	14,200,019	7,204,294
	111,438,079	76,831,115

Обавезе према добављачима су некаматносни. Група редовно измирује своје обавезе према добављачима. Група има политике управљања финансијским ризицима како би осигурала да се обавезе плаћају у уговореним роковима. Просјечан период плаћања обавеза према добављачима у години која се завршава 31. децембра 2021. године био је 122 дана (31. децембар 2020. године: 86 дана).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
32. ДОБАВЉАЧИ (Наставак)

Старосна структура обавеза према добављачима на дан 31. децембра 2021. године и 31. децембра 2020. године је сљедећа:

	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
0-30 дана	92,534,149	55,205,761
31-60 дана	6,721,629	9,887,885
61-120 дана	5,940,460	7,576,104
121-180 дана	2,893,816	3,146,517
181-270 дана	1,929,205	605,038
271-360 дана	1,418,820	409,810
	111,438,079	76,831,115

33. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У Конвертибилним маркама 31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Разграничени приходи од продаје <i>prepaid</i> допуна	5,137,745	3,886,610
Обрачунате обавезе по основу међународног саобраћаја	7,915,630	4,509,166
Обрачунате обавезе по основу дистрибуције медијских садржаја	5,804,177	4,294,468
Обрачунате обавезе по основу осталих трошкова периода	14,618,526	10,147,905
Разграничене авансне фактуре за потребе обрачуна ПДВ-а	3,042,846	2,862,322
Остала пасивна временска разграничења	353,314	343,743
	36,872,238	26,044,214

Обрачунате обавезе по основу међународног саобраћаја, које на дан 31. децембра 2021. године износе 7,915,630 Конвертибилних марака, у највећем дијелу се односе на процјену попушта по основу роминга који је Група остварила са повезаним правним лицима.

Обрачунате обавезе по основу осталих трошкова периода које на дан 31. децембра 2021. године, износе 14,618,526 Конвертибилних марака, представљају трошкове периода за које постоје довољна сазнања о постојању и настанку истих, али до дана састављања консолидованих финансијских извјештаја, Група није примила коначну фактуру за примљене услуге или добра.

34. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

	У Конвертибилним маркама 31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Примљени аванси и пренаплате од купаца	2,061,252	1,869,279
Обавезе за порезе, царине и дажбине на терет трошкова	310,122	293,726
Обавезе за порез на додатну вриједност	4,066,523	3,149,148
Обавезе према запосленима	7,399,022	792,273
Обавезе за стицање учешћа у капиталу	5,372,626	12,250,355
Друге обавезе	927,834	1,941,562
	20,137,379	20,296,343

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
35. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК
(а) Компоненте пореза на добитак

У Конвертибилним маркама	
Година која се завршава	
31. децембра	
	2021. 2020.
Текући порески расход периода	7,526,393 6,593,324
Одложени порески расход - повећање одложених пореских средстава	(8,149) (31,532)
Одложени порески приход - смањење одложених пореских обавеза	1,193,727 466,739
	8,711,971 7,028,531

(б) Усаглашавање пореза на добитак и производа резултата пословања прије опорезивања и прописане пореске стопе

У Конвертибилним маркама	
Година која се завршава	
31. децембра	
	2021. 2020.
<i>Добитак прије опорезивања</i>	81,894,314 63,591,205
Порез на добитак	8,497,831 7,685,616
<i>Усклађивања расхода/прихода:</i>	
- ефекат неопорезивих прихода	(2,420,288) (1,805,231)
- ефекат непризнатих трошкова	1,448,850 717,556
- ефекат привремених разлика	1,185,578 435,207
- ефекат признавања неискоришћених пореских кредита по основу пренијетих пореских губитака	- (4,617)
<i>Порез на добитак</i>	8,711,971 7,028,531
<i>Ефективна пореска стопа за период</i>	10.64% 11.05%

(в) Одложена пореска средства

У Конвертибилним маркама	
Година која се завршава	Година која се завршава
31. децембра	31. децембра
2021.	2020.
<i>Стање, 1. јануар</i>	1,036,833 951,520
Повећање одложених пореских средстава	8,149 31,532
Одложена пореска средства ранијег периода призната у текућем периоду	- 53,781
<i>Стање, крај године</i>	1,044,982 1,036,833

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
35. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК (Наставак)
(г) Одложене пореске обавезе

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
<i>Стање, 1. јануар</i>	(10,691,455)	(9,455,034)
Повећање одложених пореских обавеза у току године	(1,892,949)	(1,134,091)
Иницијално признавање одложених пореза по основу пословне комбинације	-	(766,685)
Смањење одложених пореза по основу пословне комбинације	699,222	664,355
<i>Стање, крај године</i>	(11,885,182)	(10,691,455)

(д) Текућа пореска потраживања

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Потраживања за преплаћени порез на добитак	-	497,429
Обавезе за текући порез на добитак	439,987	-
<i>Стање, крај године</i>	439,987	497,429

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
36. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ СТРАНАМА

Већински власник Групе је друштво Телеком Србија а.д. Београд, чији је већински власник Република Србија. Сљедећа салда потраживања и обавеза су произашла из трансакција обављених са повезаним странама:

а) ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ
31. децембар 2021.

	Матично друштво	Придružена друштва	У Конвертибилним маркама Друге повезане стране	УКУПНО
Право на дистрибуцију ТВ садржаја	46,153,937	-	1,901,067	48,055,004
Некретнине и опрема	-	48,896	-	48,896
Укупно стална средства	46,153,937	48,896	1,901,067	48,103,900
Потраживања од купаца	11,490,911	5,643,329	2,047,524	19,181,764
Потраживања за камате	-	89,359	-	89,359
Обрачунати, а нефактурисани приходи из међународног саобраћаја	3,040,933	685,795	-	3,726,728
Краткорочни кредити	-	-	-	-
Остала краткорочна потраживања	675	-	-	675
Укупно потраживања	14,532,519	6,418,483	2,047,524	22,998,526
Укупно	60,686,456	6,467,379	3,948,591	71,102,426
Краткорочне обавезе	-	-	-	-
Обавезе према добављачима	(8,535,882)	(892,534)	(996,949)	(10,425,365)
Обрачунати (процијењени) трошкови	(7,300,783)	(2,063,838)	(335,057)	(9,699,678)
Обавезе за ТВ права	(37,732,471)	-	(1,348,936)	(39,081,407)
Обавезе за дивиденду	(48,672,592)	-	-	(48,672,592)
Укупно обавезе	(102,241,728)	(2,956,372)	(2,680,942)	(107,879,042)
Нето потраживања / (обавезе)	(41,555,272)	3,511,007	1,267,649	(36,776,616)

31. децембар 2020.

	Матично друштво	Придružена друштва	У Конвертибилним маркама Друге повезане стране	УКУПНО
Право на дистрибуцију ТВ садржаја	1,159,511	-	3,898,130	5,057,641
Некретнине и опрема	-	-	-	-
Укупно стална средства	1,159,511	-	3,898,130	5,057,641
Потраживања од купаца	6,579,815	4,380,107	623,779	11,583,701
Потраживања за камате	-	81,168	-	81,168
Обрачунати, а нефактурисани приходи из међународног саобраћаја	757,393	174,577	-	931,970
Краткорочни кредити	-	977,915	-	977,915
Остала краткорочна потраживања	-	-	-	-
Укупно потраживања	7,337,208	5,613,767	623,779	13,574,754
Укупно	8,496,719	5,613,767	4,521,909	18,632,395
Краткорочне обавезе	-	-	-	-
Обавезе према добављачима	(3,550,910)	(265,986)	(80,488)	(3,897,384)
Обрачунати (процијењени) трошкови	(1,552,643)	(2,184,595)	(471,643)	(4,208,881)
Обавезе за ТВ права	(1,881,806)	-	(4,121,489)	(6,003,295)
Обавезе за дивиденду	(15,509,344)	-	-	(15,509,344)
Укупно обавезе	(22,494,703)	(2,450,581)	(4,673,620)	(29,618,904)
Нето потраживања / (обавезе)	(13,997,984)	3,163,186	(151,711)	(10,986,509)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
36. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ СТРАНАМА (Наставак)
(б) ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТКУ И ГУБИТКУ И ОСТАЛОМ УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ

Година која се завршава 31. децембра 2021. године

У Конвертибилним маркама

	Матично друштво	Придružена друштва	Друге повезане стране	УКУПНО
Приходи од продаје робе и услуга	29,815,158	2,439,244	1,923,805	34,178,207
Приходи од камата	-	8,191	-	8,191
Остали пословни приходи	47,128	21,732	-	68,860
Укупно приходи	29,862,286	2,469,167	1,923,805	34,255,258
Трошкови остварени са повезаним правним лицима	(23,487,156)	(1,675,241)	(3,180,011)	(28,342,408)
Укупно расходи	(23,487,156)	(1,675,241)	(3,180,011)	(28,342,408)
Нето приходи/(расходи)	6,375,130	793,926	(1,256,206)	5,912,850

Година која се завршава 31. децембра 2020. године

У Конвертибилним маркама

	Матично друштво	Придružена друштва	Друге повезане стране	УКУПНО
Приходи од продаје робе и услуга	29,640,356	2,204,875	879,551	32,724,782
Приходи од камата	-	79,385	-	79,385
Остали пословни приходи	-	-	-	-
Укупно приходи	29,640,356	2,284,260	879,551	32,804,167
Трошкови остварени са повезаним правним лицима	(18,893,915)	(1,807,228)	(7,617,758)	(28,318,901)
Укупно расходи	(18,893,915)	(1,807,228)	(7,617,758)	(28,318,901)
Нето приходи/(расходи)	10,746,441	477,032	(6,738,207)	4,485,266

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
36. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ СТРАНАМА (Наставак)
(6) ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТКУ И ГУБИТКУ И ОСТАЛОМ УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ (Наставак)

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2021.	Година која се завршава 31. децембра 2020.
в) Краткорочна примања кључног руководећег особља:		
- Извршни одбор и управа повезаних правних лица	(1,949,642)	(1,616,375)
- Управни одбор	(296,210)	(295,589)
- Одбор за ревизију	(86,568)	(83,336)
- Надзорни одбор	(92,730)	(82,779)
	(2,425,150)	(2,078,079)

Кључно руководеће особље не прима накнаде за додатне дугорочне бенефиције, односно бенефиције по престанку запослења, осим бенефиција објелодањених у *Напомени 3.14.*

Трансакције са повезаним лицима су вредноване под истим или сличним комерцијалним условима као и трансакције са другим правним лицима. На дан састављања ових консолидованих финансијских извјештаја, Група нема очекиваних кредитних губитака по основу којих би се извршила исправка вриједности потраживања од повезаних правних лица.

37. ЗАРАДА И ДИВИДЕНДА ПО АКЦИЈИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2021.	2020.
Нето добитак обрачунског периода	73,182,342	56,562,674
Просјечан пондерисан број издатих акција	491,383,755	491,383,755
Зарада по акцији (основна и разријеђена)	0.1489	0.1151

Дана 21. јуна 2021. године Скупштина акционара Друштва је донијела Одлуку о расподјели преосталог дијела добити из 2020. године, по којој је извршена расподјела добити власницима капитала у износу од 48,212,756 Конвертибилних марака (0.0981163 Конвертибилне марке дивиденде по акцији), док је дана 09. децембра 2021. године Скупштина акционара Друштва донијела Одлуку о исплати привремене дивиденде у износу од 29,195,056 Конвертибилних марака (0.05941396 Конвертибилних марака дивиденде по акцији).

Обавезе за преостале неисплаћене дивиденде акционарима на дан 31. децембра 2021. године износе 62,796,866 Конвертибилних марака (31. децембар 2020. године: 22,995,752 Конвертибилне марке).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ*Судски спорови*

Група се повремено јавља као тужена страна у споровима које физичка и правна лица воде против Групе. Процијењене потенцијалне обавезе Групе по судским споровима у којима је Група тужена страна на дан 31. децембра 2021. године износе укупно 58,597,764 Конвертибилне марке, не укључујући ефекте потенцијалних затезних камата и трошкова судских спорова.

Најзначајнији спор је онај у којем се као тужилац јавља *Crumb group* д.о.о. Бијељина у износу од 42 милиона Конвертибилних марака. Управа користи правне савјете за горе наведени спор, на основу којих вјерује да је вјероватноћа негативног исхода по Друштво мала, с обзиром на чињеницу да не постоји ваљан правни основ за наведени спор.

Увјерење о неоснованости тужбеног захтјева усмјереног против Друштва, Управа темељи на чињеницама да су у овом случају надлежни органи, у законом предвиђеном поступку, већ утврдили да противправности на страни Друштва није било. Управа, даље, не очекује да ће коначан исход наведеног спора значајно угрозити материјално-финансијско пословање Друштва. На основу наведених чињеница Друштво није евидентирало резервисања по основу датог спора, нити сматра да су даља објелодањивања неопходна. Руководство Друштва процјењује да неће настати материјално значајни губици по основу исхода преосталих судских спорова у току, изнад износа за који је већ извршено резервисање.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ
39.1. Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Група задржи способност да настави са својим пословањем у неограниченом периоду у предвидивој будућности, како би очувала оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала, а акционарима обезбиједи дивиденде, док истовремено Група прати капитал на основу коефицијента задужености.

Менаџмент Групе прегледа структуру капитала по потреби. На основу тог прегледа Група уравнотежава структуру капитала преко нових дугорочних инвестиција, као и узимања нових кредита или откупа постојећих. Цјелокупна стратегија Групе за управљање капиталом је непромијењена.

39.1.1. Рацио укупне задужености према капиталу

Показатељи задужености Групе са стањем на крају године били су сљедећи:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Задуженост (а)	303,033,398	336,587,336
Готовина и готовински еквиваленти	(20,807,916)	(19,217,725)
Нето задуженост	282,225,482	317,369,611
Капитал (б)	678,668,336	682,900,887
Рацио укупног дуговања према капиталу	41.59%	46.47%

(а) Задуженост се односи на дугорочне кредитне обавезе, као и текућа доспијећа дугорочних кредитних обавеза.

(б) Капитал укључује акцијски капитал, резерве, нераспоређени добитак и губитке од финансијске имовине мјерене по фер вриједности кроз остали укупни резултат.

39.1.2. Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Значајне рачуноводствене политике и усвојена начела, укључујући критеријум за признавање, основе мјерења и основе признавања прихода и расхода за сваку категорију финансијске имовине, финансијских обавеза и капитала, детаљније су објашњене у *Напомени 3* уз консолидоване финансијске извјештаје.

39.2. Категорије финансијских инструмената

Категорије финансијских инструмената на дан 31. децембра 2021. и 31. децембра 2020. године су приказане у наредној табели:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Финансијска имовина		
Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери по амортизованом трошку	109,241,037	104,484,626
Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат	-	5,359
	109,241,037	104,489,985
Финансијске обавезе по амортизованој вриједности	617,258,236	556,433,773

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (Наставак)
39.3. Циљеви управљања финансијским ризицима

У свом редовном пословању, Група је, у различитом обиму, изложена одређеним финансијским ризицима, и то: тржишном ризику (који обухвата ризик од промјене курса страних валута, ризик од промјене каматних стопа и ризик од промјене цијена), ризику ликвидности и кредитном ризику. Управљање ризицима у Групи је усмјерено на минимизирање потенцијалних негативних утицаја на финансијско стање и пословање Групе у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта. Управљање ризицима дефинисано је рачуноводственим политикама Групе.

У години која се завршава на дан 31. децембра 2021. године, Група није ступала у трансакције са изведеним финансијским инструментима (дериватима), као што су свопови каматних стопа или форварди.

(1) Тржишни ризик
(a) Ризик од промјене курса страних валута

Иако дио својих трансакција Група обавља у страним валутама, менаџмент Групе сматра да Група није значајно изложена ризику од промјене курса страних валута приликом пословања у земљи и иностранству, јер углавном обавља своје пословне трансакције у локалној валути (Конвертибилна марка), као и у EUR за који је Конвертибилна марка везана фиксним валутним курсом (1 EUR = 1.95583 Конвертибилне марке).

У складу са наведеним, менаџмент Групе није вршио анализу осјетљивости на промјене курса страних валута, изузев за промјене USD, јер има одређене обавезе у тој страниј валути.

Књиговодствена вриједност финансијске имовине и обавеза Групе у страним валутама на дан извјештавања је сљедећа:

	Имовина		У Конвертибилним маркама Обавезе	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
EUR	22,631,527	11,103,786	193,893,008	200,259,507
USD	449,861	361,542	5,141,683	3,431,184
CHF	2,703	3,557	-	-
GBP	58	2,367	-	-
HRK	2,249	287	-	-
RSD	283,419	1,315,846	-	-
SEK	163	332	-	-
DKK	549	-	-	-
	23,370,529	12,787,717	199,034,691	203,690,691

Анализа осјетљивости

Анализа осјетљивости на промјене курса страних валута је урађена највећим дијелом на USD, и одређена на основу изложености ризику промјене курса страних валута на крају извјештајног периода.

Уколико би се курс страних валута повећао/смањио за 10%, нето добитак Групе за годину која се завршава на дан 31. децембра 2021. године био би већи/мањи за износ од 28,837 Конвертибилних марака (упоредни податак у 2020. години: 21,492 Конвертибилне марке).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (Наставак)
39.3. Циљеви управљања финансијским ризицима (Наставак)
(1) Тржишни ризик (Наставак)
(б) Ризик од промјене каматних стопа

Група је изложена разним ризицима који, кроз ефекте промјена висине тржишних каматних стопа, дјелују на њен финансијски положај и токове готовине. С обзиром да Група нема значајну каматноснону имовину, приходи Групе су у значајној мјери независни од промјене тржишних каматних стопа.

Ризик Групе од промјена каматних стопа проистиче првенствено из обавеза по основу примљених дугорочних кредита. Кредити примљени по промјенљивим каматним стопама излажу Групу каматном ризику токова готовине, док кредити примљени по фиксним каматним стопама излажу Групу ризику промјене фер вриједности каматних стопа.

Током године која се завршава 31. децембра 2021. године, највећи дио обавеза по кредитима био је са варијабилном каматном стопом, која је везана за EURIBOR. Обавезе по кредитима са промјенљивим каматним стопама су највећим дијелом у страној валути (EUR).

Група врши анализу изложености ризику од промјене каматних стопа на динамичкој основи узимајући у обзир алтернативне изворе финансирања и рефинансирања, прије свега за дугорочне обавезе, јер оне представљају најзначајнију каматноснону позицију. Група још увијек не врши свој промјенљиве за фиксну каматну стопу или обрнуто, али предузима одговарајуће мјере ради обезбјеђења кредита од банака под повољнијим условима.

Анализа осјетљивости

Анализа осјетљивости на промјене каматних стопа је одређена на основу изложености каматних стопа недеривативних инструмената на крају извјештајног периода. За промјенљиве каматне стопе обавеза, анализа је припремљена под претпоставком да је неизмирени износ обавеза на крају извјештајног периода био неизмирен у току цијелог извјештајног периода.

У случају да је каматна стопа на обавезе по новчаним и робним кредитима у току извјештајног периода била већа/мања за 10%, уз остале непромијењене варијабле, нето добитак Групе за годину која се завршава 31. децембра 2021. године био би мањи/већи за износ од 617,419 Конвертибилних марака (у пословној 2020. години: 646,480 Конвертибилних марака) као резултат већег/мањег расхода камата.

(в) Ризик од промјене цијена капитала

Током извјештајног периода од годину дана који се завршава 31. децембра 2021. године, Група је изложена одређеном ризику од промјена цијена власничких хартија од вриједности. Наведена улагања се држе више за стратегијске сврхе, него за сврхе дневног трговања, и њима се активно не тргује.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (Наставак)
39.3. Циљеви управљања финансијским ризицима (Наставак)
(2) Ризик ликвидности

Управљање ликвидношћу је централизовано на нивоу Групе. За управљање ризиком ликвидности одговоран је менаџмент Групе који је успоставио одређене процедуре у вези са дугорочним и краткорочним управљањем ризиком ликвидности.

Група располаже довољним износом високо ликвидних средстава (готовина и готовински еквиваленти), као и континуираним приливом новчаних средстава од реализације услуга који омогућава да своје обавезе измирује у року доспијећа.

Група не користи финансијске деривате.

У циљу управљања ризиком ликвидности, Група је усвојила финансијске политике којима је дефинисана дисперзија у нивоима одлучивања приликом набавке одређених добара/услуга. Ова дисперзија је обезбијеђена утврђивањем лимита до којих поједина лица или органи у Групи одлучују о некој набавци.

Рочност доспијећа финансијске имовине и обавеза Групе на дан 31. децембра 2021. и 31. децембра 2020. године:

Финансијска имовина
31. децембар 2021.

Без камата

-Кредити и потраживања (укључујући готовину и готовинске еквиваленте)

Са фиксном каматном стопом

-Фер вриједност по амортизованом трошку

Укупно

31. децембар 2020.

Без камата

-Кредити и потраживања (укључујући готовину и готовинске еквиваленте)

Са фиксном каматном стопом

-Фер вриједност по амортизованом трошку

Укупно

У Конвертибилним маркама

До 3 мјесеца	3-12 мјесеци	1-2 године	2-5 година	Преко 5 година	Укупно
107,539,282	-	-	-	-	107,539,282
1,158,729	190,452	35,965	103,355	225,177	1,713,678
108,698,011	190,452	35,965	103,355	225,177	109,252,960
94,270,286	-	-	-	-	94,270,286
9,969,595	175,254	46,105	114,188	259,335	10,564,477
104,239,881	175,254	46,105	114,188	259,335	104,834,763

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (Наставак)
39.3. Циљеви управљања финансијским ризицима (Наставак)
(2) Ризик ликвидности (Наставак)
Финансијске обавезе
31. децембар 2021.
*Остале обавезе по
амортизованом трошку*

-Без камата

-Инструменти по варијабилној
каматној стопи

-Инструменти по фиксној
каматној стопи

Укупно

	У Конвертибилним маркама				
	До 3 мјесеца	3-12 мјесеци	1-2 године	2-5 година	преко 5 година
					Укупно
-Без камата	172,605,655	34,314,939	24,059,702	32,976,078	-
-Инструменти по варијабилној каматној стопи	27,301,939	78,892,373	91,755,557	99,364,789	8,925,537
-Инструменти по фиксној каматној стопи	3,460,297	13,693,555	16,911,794	20,131,992	6,846,811
Укупно	203,367,891	126,900,867	132,727,053	152,472,859	15,772,348

31. децембар 2020.
*Остале обавезе по
амортизованом трошку*

-Без камата

-Инструменти по варијабилној
каматној стопи

-Инструменти по фиксној
каматној стопи

Укупно

-Без камата	96,633,116	32,251,984	11,379,123	20,791,516	2,137,027	163,192,766
-Инструменти по варијабилној каматној стопи	21,570,027	79,809,751	88,244,532	135,092,916	15,245,993	339,963,219
-Инструменти по фиксној каматној стопи	3,517,457	13,356,611	18,641,570	29,370,704	8,380,063	73,266,405
Укупно	121,720,600	125,418,346	118,265,225	185,255,136	25,763,083	576,422,390

Преглед доспијећа финансијских инструмената (имовине и обавеза) је направљен на основу недисконтованих новчаних токова финансијске имовине и обавеза, укључујући и камате на ту имовину које ће бити зарађене (осим на средства за која Група очекује да ће се новчани ток појавити у другом периоду), односно на основу најранијег датума када се од Групе може тражити да плати насталу обавезу.

Износи укључени у претходне табеле за финансијске инструменте (имовину и обавезе) по варијабилним каматним стопама могу бити предмет промјене уколико се промјене у варијабилним каматним стопама буду разликовале од процијењених каматних стопа утврђених на крају извјештајног периода.

(3) Кредитни ризик

Кредитни ризик се односи на ризик да друга страна неће испунити своје уговорне обавезе према Групи, што ће резултовати финансијским губитком Групе. Група је усвојила политике у вези са праћењем кредитне способности партнера, као и захтијевања одређених обезбјеђења (коллатерала), у случајевима гдје је то могуће, а у циљу смањивања ризика од потенцијалних финансијских губитака насталих неиспуњавањем одређених уговорних обавеза.

Кредитни ризик настаје код потраживања од правних и физичких лица, готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, као и преузетих обавеза.

Група је изложена кредитном ризику у ограниченој мјери. Обезбјеђење од кредитног ризика успостављено је предузимањем одређених мјера и активности на нивоу Групе. У случају неблагоприятног измиривања обавеза корисника услуга према Групи, истима се онемогућава даље кориштење услуга.

Поред тога, Група нема значајну концентрацију кредитног ризика у вези са потраживањима, јер има велики број међусобно неповезаних купаца са појединачно малим износима дуговања. Поред онемогућавања даљег кориштења услуга, користе се и слједећи механизми наплате: репрограмирање дуга, компензације са правним лицима, утужења, вансудска поравнања и остало.

Наплата кредита датих запосленима у Групи се обезбјеђује кроз административне забране, односно умањење плата за адекватан износ рата, док запослени који напуштају Групу, уговором регулишу начин исплате преосталог дијела износа кредита у тренутку одласка из Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (Наставак)
39.3. Циљеви управљања финансијским ризицима (Наставак)
(3) Кредитни ризик (Наставак)

У циљу минимизирања кредитног ризика, Група је развила и одржавала оцјену кредитног ризика Групе како би категоризовала изложености према степену ризика неиспуњавања обавеза. Информације о кредитном рејтингу пружају доступне независне рејтинг агенције, у случају да нису доступне, Група користи друге јавно доступне финансијске информације и властите податке о трговању Групе како би оцијенили своје главне купце и остале дужнике. Изложеност Групе и кредитни рејтинг уговорених страна се континуирано прате и укупна вриједност закључених трансакција се шири међу одобреним партнерима.

Тренутни оквир за оцјену кредитног ризика Групе састоји се од следећих категорија:

Категорије	Опис	Основе за признавање очекиваних кредитних губитака
Приходујући	Уговорена страна има низак ризик од неиспуњавања обавеза и нема доспјеле износе	12-мјесечни очекивани кредитни губици
Сумњива	Износ је у кашњењу >30 дана или је дошло до значајног повећања кредитног ризика од почетног признавања	Животни вијек очекиваног кредитног губитка – без исправке
Неиспуњење обавезе	Износ је у кашњењу >60 дана или постоје докази који указују на то да је имовину потребно умањити	Животни вијек очекиваног кредитног губитка – са исправком
Отпис	Постоје докази који указују да је дужник у озбиљним финансијским потешкоћама и да Група нема реалне изгледе за опоравак	Отписани износ

Табеле у наставку приказују кредитни квалитет финансијских средстава Групе, уговорених средстава и уговора о финансијским гаранцијама, као и максималну изложеност Групе кредитном ризику према оцјенама за кредитни ризик.

31. децембар 2021.	Напомена	Екстерна класификација	Интерна класификација	12-мјесечни или очекивани животни вијек кредитног губитка?	Бруто износ	Исправка вриједности	Нето износ
Дугорочна потраживања и кредити	17	Н/П	Приходујући и неприходујући	Животни вијек	1,702,630	39,328	1,663,302
Купци	19	Н/П	Приходујући и неприходујући	Животни вијек	154,956,152	67,792,036	87,164,116
Друга потраживања	20	Н/П	Приходујући и неприходујући		1,303,477	570,294	733,183
Готовина и готовински еквиваленти	24	Н/П	Приходујући		19,667,558	-	19,667,558
Финансијска средства која се накнадно вреднују по амортизованој вриједности	16	Н/П	Приходујући		12,878	-	12,878
					177,642,695	68,401,658	109,241,037

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (Наставак)
39.3. Циљеви управљања финансијским ризицима (Наставак)
(4) Фер вриједност

Фер вриједност финансијских средстава која нису вреднована по фер вриједностима

Изузев као што је наведено у наредним табелама, менаџмент Групе сматра да књиговодствена вриједност финансијских средстава и финансијских обавеза, признатих у приложеним консолидованим финансијским извјештајима, апроксимира њиховој фер вриједности.

	31. децембар 2021.		31. децембар 2020.	
	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
<i>Финансијска имовина:</i>				
Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери по амортизованом трошку	12,478	11,974	23,309	22,424
Укупно	12,478	11,974	23,309	22,424

Претпоставке које су кориштене за процјену тренутне тржишне вриједности финансијских средстава/обавеза су слједеће:

- За краткорочне пласмане, позајмице и обавезе, књиговодствена вриједност је приближна фер вриједности због њиховог кратког рока доспијећа.
- За дугорочне пласмане и обавезе за израчунавање фер вриједности користи се метод дисконтовања будућих новчаних токова по тренутној тржишној каматној стопи, која је на располагању Групи за сличне финансијске инструменте.
- За хартије од вриједности расположиве за продају којима се тргује на активном тржишту израчунавање фер вриједности се врши на основу посљедње тржишне цијене наведених хартија од вриједности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
40. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА
40.1. Информације о сегментима

На дан 31. децембар 2021. године, извјештајни сегменти Групе, у складу са МСФИ 8, су слједећи:

1. Фиксна мрежа, и
2. Мобилна мрежа.

40.2. Приходи и резултати сегмената

Приходи и резултати сегмената у години која се завршава 31. децембра 2021. године дати су у прегледу који слиједи:

31. децембар 2021. године	У Конвертибилним маркама		
	Фиксна мрежа	Мобилна мрежа	Укупно
Приходи од продаје робе и услуга	242,249,077	256,008,692	498,257,769
Остали пословни приходи	9,774,046	9,432,630	19,206,676
Интерни обрачун између сегмената	72,173,834	32,352,771	104,526,605
Трошкови материјала, робе и везаних услуга	(22,193,224)	(44,435,768)	(66,628,992)
Трошкови запослених	(48,961,112)	(37,954,830)	(86,915,942)
Трошкови амортизације	(87,270,349)	(45,750,798)	(133,021,147)
Трошкови производних услуга	(71,922,167)	(35,719,411)	(107,641,578)
Остали пословни расходи	(11,896,853)	(18,199,431)	(30,096,284)
Финансијски приходи - каматносни	437,986	332,997	770,983
Финансијски приходи - остали	131,286	124,423	255,709
Обезврјеђење финансијских средстава	(3,274,189)	(2,792,936)	(6,067,125)
Финансијски расходи	(4,523,731)	(4,470,341)	(8,994,072)
Интерни обрачун између сегмената	(32,352,771)	(72,173,834)	(104,526,605)
Учешће у резултату придружених друштава	1,345,955	1,422,361	2,768,316
Добитак прије опорезивања	43,717,788	38,176,525	81,894,313
Порез на добитак	(4,617,345)	(4,094,626)	(8,711,971)
Нето добитак	39,100,443	34,081,899	73,182,342

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
40. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (Наставак)
40.2. Приходи и резултати сегмената (Наставак)

Приходи и резултати сегмената у години која се завршава 31. децембра 2020. године дати су у прегледу који слиједи:

31. децембар 2020. године	У Конвертибилним маркама		
	Фиксна мрежа	Мобилна мрежа	Укупно
Приходи од продаје робе и услуга	233,077,590	253,359,207	486,436,797
Остали пословни приходи	4,973,977	4,387,843	9,361,820
Интерни обрачун између сегмената	65,165,830	28,386,903	93,552,733
Трошкови материјала, робе и везаних услуга	(21,333,557)	(47,504,990)	(68,838,547)
Трошкови запослених	(46,785,695)	(37,585,285)	(84,370,980)
Трошкови амортизације	(71,423,284)	(55,757,219)	(127,180,503)
Трошкови производних услуга	(83,394,053)	(27,307,699)	(110,701,752)
Остали пословни расходи	(11,987,793)	(18,719,197)	(30,706,990)
Финансијски приходи - каматносни	500,062	370,414	870,476
Финансијски приходи - остали	263,642	239,542	503,184
Обезвјеђење финансијских средстава	(2,224,892)	(1,496,822)	(3,721,714)
Финансијски расходи	(4,101,225)	(4,096,768)	(8,197,993)
Интерни обрачун између сегмената	(28,386,903)	(65,165,830)	(93,552,733)
Учешће у резултату придружених друштава	65,831	71,576	137,407
Добитак прије опорезивања	34,409,530	29,181,675	63,591,205
Порез на добитак	(3,367,370)	(3,661,161)	(7,028,531)
Нето добитак	31,042,160	25,520,514	56,562,674

Приходи и резултати сегмената приказани у претходним табелама (за годину која се завршава 31. децембра 2021. и 31. децембра 2020. године) представљају приходе генерисане од продаје екстерним купцима. Приходи између сегмената у току периода су елиминисани.

Рачуноводствене политике извјештајних сегмената су идентичне као и рачуноводствене политике Групе описане у *Напомени 3*.

Добитак сегмента представља профит сваког сегмента, са укљученом алокацијом свих трошкова и то на бази прихода остварених од стране сваког сегмента посебно. То представља критеријум по којем се извјештава према руководиоцима надлежним за доношење кључних одлука, у циљу алокације адекватних ресурса сегментима, као и анализе њихових резултата.

Приходи Групе од главних услуга су детаљно приказани у *Напомени 5* уз консолидоване финансијске извјештаје.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године
40. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (Наставак)
40.3. Капитална улагања сегмената

Капитална улагања сегмената у току године која се завршава 31. децембра 2021. године и 31. децембра 2020. године су сљедећа:

У Конвертибилним маркама

	Фиксна мрежа	Мобилна мрежа	Укупно
31. децембар 2021. године			
Капитална улагања (Напомене 12, 13 и 14)	134,153,729	54,923,945	189,077,674
31. децембар 2020. године			
Капитална улагања (Напомене 12, 13 и 14)	95,262,574	35,384,270	130,646,844

Капитална улагања обухватају набавке нематеријалних улагања, имовине узете у закуп, некретнина и опреме у току извјештајног периода.

41. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додату вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дуже вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда; док су прописи којим се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје.

Сходно томе, у погледу питања везаних за пореске законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер. Често постоје разлике у мишљењу међу државним министарствима и организацијама везано за правну интерпретацију законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање јако строгих казни и затезних камата.

Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Групе могу се разликовати од тумачења менаџмента. Као резултат изнесеног, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Групи може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. У складу са Законом о Пореској управи Републике Српске, период застарјелости пореске обавезе је пет година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од тренутка када је обавеза настала. Ове чињенице утичу да порески ризик у Републици Српској и Босни и Херцеговини буде значајнији од оног у земљама са развијенијим пореским системом.

Поред наведеног, Група има значајне трансакције са повезаним правним лицима. Иако менаџмент Групе сматра да Група посједује довољну и адекватну пратећу документацију у вези са трансферним цијенама, постоји неизвјесност да се захтјеви и тумачења пореских и других органа разликују од тумачења менаџмента. Менаџмент Групе сматра да евентуална различита тумачења неће имати материјално значајних посљедица по консолидоване финансијске извјештаје Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2021. године

42. ТЕКУЋА ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ПОСЛОВАЊЕ ГРУПЕ

Група редовно прати дешавања у вези са ширењем вируса *Covid-19*, као и утицај на макроекономско окружење и пословање Групе, те спроводи све неопходне мјере како би минимизирало утицај пандемије на пословање. На дан издавања ових финансијских извештаја, Група и даље испуњава своје обавезе о року доспијећа, те континуирано пружа услуге својим клијентима.

43. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примијењени за прерачун девизних позиција извештаја о финансијском положају у Конвертибилне марке, за поједине главне валуте су били сљедећи:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Евро (EUR)	1.95583	1.95583
Динар (RSD)	0.01664	0.01663
Амерички долар (USD)	1.72563	1.59257
Швајцарски франак (CHF)	1.88732	1.80145

BDO d.o.o. Banja Luka

Ive Andrića 15

78000 Banja Luka

Republika Srpska, BiH

Tel: +387 51 225 011

Fax: +387 51 225 012

www.bdo.ba

